SERIKALI YA MAPINDUZI ZANZIBAR

WIZARA YA ELIMU NA MAFUNZO YA AMALI

MUHTASARI WA

KISWAHILI

KWA SKULI ZA MSINGI

DARASA LA I – VI

© Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali 2009

Haki zote zimehifadhiwa. Hairuhusiwi kuiga, kunakili, kutafsiri, kupigisha chapa au kutoa muhtasari huu kwa jinsi yoyote ile bila idhini ya Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali.

Umetayarishwa na:

IDARA YA MITAALA NA MITIHANI

S.L.P. 3070

ZANZIBAR

YALIYOMO

Ukurasa

UTANGULIZI v
Sababu za kuandika Mtaala Mpya wa Elimu ya Msingi v
Umuhimu wa Somo la Kiswahili vi
Madhumuni ya Elimu Zanzibar viii
Madhumuni na Malengo ya Elimu ya Msingi viii
Ujuzi wa Jumla wa Somo la Kiswahili ix
Malengo ya Jumla ya Somo la Kiswahili x
Uchaguzi na Mpangilio wa Mada xi
Muundo wa Muhtasari xii
DARASA LA KWANZA 1
UJUZI 1
MALENGO 2
DARASA LA PILI 16
UJUZI 16
MALENGO 17
DARASA LA TATU 33
UJUZI 33

MALENGO..34
DARASA LA NNE..51
UJUZI..51
MALENGO..52
DARASA LA TANO..69
UJUZI..69
MALENGO..70
DARASA LA SITA..86
UJUZI..86
MALENGO..87

UTANGULIZI

Huu ni muhtasari mpya wa somo la Kiswahili litakalofundishwa kwa madarasa ya I – VI.Somo hili lina umuhimu wa pekee katika mtaala kwa sababu Kiswahili ni lugha ya Taifa na kinatumiwa na Wanzanzibari wote. Katika utangulizi huu unatolewa ufafanuzi wa sababu za kuandika mtaala mpya na umuhimu wa somo lenyewe. Kisha zinatolewa orodha za Madhumuni ya Elimu Zanzibar na ya Elimu ya Msingi; Ujuzi unaotarajiwa kuoneshwa na walengwa na Malengo ya kufundisha somo hili. Mwisho kuna maelezo ya uchaguzi na mpangilio wa mada na ya muundo wa muhtasri na vipengele vyake.

Sababu za Kuandika Mtaala Mpya wa Elimu ya Msingi.

Mnamo mwaka 2008/2009 Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar iliendesha mchakato wa kufanya mapitio, kufupisha na kuandika upya mtaala wa elimu ya msingi. Madhumuni yalikuwa ni kufanya mtaala ushabihiane na Sera ya Elimu ya Zanzibar (2006). Sera hii inalenga kurekebisha ubora na muundo wa elimu ya msingi; kuweka muunganiko bayana kati ya elimu ya maandalizi,msingi na sekondari ili kukidhi matarajio ya walengwa na jamii yao. Sera ya Elimu ya 2006 imebadili muundo wa elimu kwa kutamka kuwa elimu ya maandalizi itakuwa ni sehemu ya elimu ya lazima, elimu ya msingi itakuwa ni ya miaka sita badala ya saba na baadhi ya masomo ya ngazi ya msingi yatafundishwa kwa kutumia lugha ya Kiingereza kwa madarasa ya Tano na Sita.

Mambo mengine yaliyochochea mapitio haya ni pamoja na yafuatayo:

- Mwelekeo wa kiulimwengu katika maendeleo ya kijamii, kisayansi na kiteknolojia.
- Mwitiko wa serikali kwa Wazanzibari kudai nafasi zaidi za skuli kwa watoto wote na kuongeza ubora wa elimu inayotolewa.
- Mwitiko wa serikali kwa matokeo ya Utafiti wa Mahitaji katika Mtaala wa Elimu ya Msingi wa 2008.

Utafiti wa Mahitaji katika mtaala wa Elimu ya Msingi (2008) ulizingatia mapungufu yafuatayo ya mtaala wa 1998:

- Haukukuza stadi za kuwasiliana, ubunifu na fikra yakinifu.
- Haukuzingatia vya kutosha mahitaji ya wanafunzi wenye mahitaji maalumu na masuala mtambuka.
- Ulihimiza matumizi ya mbinu za kufundishia/kujifunzia zilizojikita kwa mwalimu zaidi kuliko kwa mwanafunzi.
- Ufundishaji/ujifunzaji ulikuwa wa kinadharia zaidi kuliko kuwa wa vitendo au ushiriki wa wanafunzi.

Kutokana na changamoto kama hizo serikali ilifanya maamuzi kadhaa ya msingi. Miongoni mwa hayo ni kuelekeza kuwa elimu ya msingi iwe miaka sita (6) badala ya saba (7). Vile vile, ilielekeza kwamba mtaala utilie mkazo ukuzaji wa stadi, maarifa na mwenendo bora wa wanafunzi badala ya kuwakaririsha maarifa tu. Moja ya stadi hizo ni kuwasiliana katika lugha mbalimbali ikiwa ni pamoja na Kiswahili. Iliamuliwa pia kwamba uwekwe muunganiko bayana kati ya mitaala ya maandalizi, msingi na sekondari ili kuepuka kurudia rudia mada.

Umuhimu wa Somo la Kiswahili

Kiswahili, kama lugha nyingine, ni njia muhimu sana katika mawasiliano. Lugha ni kibebeo cha ustaarabu na utamaduni wa jamii. Nchini Zanzibar, Kiswahili ndiyo lugha ya Taifa na huzungumzwa na Wazanzibari wote. Vile vile, Kiswahili ndiyo lugha kuu ya kuendeshea shughuli za serikali ikifuatiwa na Kiingereza.

Katika elimu, Kiswahili ni lugha ya kufundishia katika ngazi za madarasa ya elimu ya maandalizi na elimu ya msingi. Kadhalika, Kiswahili ni lugha ya kuendeshea biashara na hivyo kukuza uchumi wa watu binafsi na serikali. Zaidi ya hayo, lugha hii ni kioo cha utamaduni wa Zanzibar na kichocheo cha uzalendo na umoja wa nchi. Aidha, Kiswahili huwaunganisha Wazanzibari na jamii za jirani na hivyo kustawisha uhusiano mwema wa Tanzania, Afrika Mashariki na mataifa mengine ulimwenguni.

Muhtasari huu utatumiwa na walimu na wanafunzi katika skuli za msingi. Unachukua nafasi ya Muhtasari wa Kiswahili uliotolewa na serikali mwaka 1998. Toleo hili linazingatia stadi zote nne za lugha, kama ifuatavyo:

Kusikiliza na kuongea

Hizi ni stadi muhimu kwa mwanafunzi zinazoimarisha usikivu na uelewa wa mambo mbalimbali. Humwezesha mwanafunzi kumudu matamshi sahihi ya maneno ya Kiswahili. Aidha, humpa mwanafunzi uwezo wa kujieleza kwa kujiamini. Kwa hivyo zinapaswa kufundishwa/kufunzwa vyema.

Kusoma

Kusoma ni stadi muhimu kwa mwanafunzi kwa vile humtayarisha kuelewa na kutafsiri mambo anayoyasoma. Usomaji hufanyika kwa sauti au kimya kimya. Wakati tunapofundisha wanafunzi kusoma mkazo utiliwe katika matamshi bora, viimbo, shada na mahadhi.

Mwanafunzi akijua kusoma hukielewa kile akisomacho. Vile vile huweza kujieleza akaeleweka vyema. Mwanafunzi mwenye stadi hizo ataweza kutumia muda wa ziada kujisomea na hivyo atapanua msamiati wake, atajitafutia maarifa toka vyanzo anuai na atajenga tabia ya kupenda kujisomea.

Kuandika

Kuandika ni stadi muhimu ya mawasiliano na uwekaji wa kumbukumbu za aina mbalimbali. Katika ulimwengu wa sasa mtu asiyeweza kuandika anakabiliwa na vikwazo vya kimawasiliano. Kwa hiyo, inabidi kila mwanafunzi awezeshwe kupata na kutumia stadi hii.

Madhumuni ya Elimu Zanzibar

Madhumuni ya elimu Zanzibar ni :

1. Kukuza na kudumisha tabia na desturi bora za Wazanzibari na Watanzania ili kuimarisha umoja na utambulisho wao wa kiutamaduni.
2. Kuimarisha upatikanaji na matumizi sahihi ya aina mbalimbali za maarifa, stadi na mwelekeo/mwenendo kwa ajili ya kuendeleza kikamilifu utu na ubora wa maisha ya jamii.
3. Kuwezesha kila mwananchi kuelewa na kuheshimu misingi ya Katiba ya Zanzibar na ya Tanzania, Haki za Binadamu, pamoja na haki, wajibu na majukumu ya kiraia.
4. Kuendeleza na kuhimiza matumizi bora, uangalizi na utunzaji wa mazingira.
5. Kukuza utashi na heshima ya kufanya kazi za kujiajiri na kuajiriwa pamoja na nidhamu kazini na utendaji kazi kwa kiwango cha juu cha ubora.
6. Kukuza na kudumisha misingi ya kuvumiliana, amani, upendo, haki, maelewano, haki za binadamu na uhuru, umoja wa kitaifa na kimataifa kama vinavyofafanuliwa katika mikataba ya kimataifa.

Madhumuni na Malengo ya Elimu ya Msingi

Madhumuni na malengo ya Elimu ya Msingi Zanzibar ni :

1. Kuwezesha watoto wote wenye umri wa kwenda skuli kujenga na kudumisha misingi imara ya stadi za kusoma, kuandika, kuhesabu, ubunifu na mawasiliano kwa lugha za Kiswahili, Kiingereza na lugha nyengine za kigeni.
2. Kuwezesha wanafunzi kuelewa matumizi ya sayansi na teknolojia na kutambua mchango wake katika maendeleo ya taifa lao na ulimwengu.

3. Kuweka, kuendeleza na kudumisha miongoni mwa wanafunzi misingi imara ya stadi za kufikiri na udadisi ili kuelewa mazingira yao na mahusiano ya kijamii.
4. Kuwezesha wanafunzi kuelewa jinsi matukio yaliyopita yanavyoathiri matukio ya wakati uliopo na ya wakati ujao.
5. Kugundua vipaji vya kila mwanafunzi kuanzia umri mdogo ili kuvidumisha na kuviendeleza.
6. Kuweka misingi imara ya stadi za uchunguzi fikra na ushirikiano katika kutatua matatizo yanayodumaza maendeleo binafsi ya wanafunzi na ya jamii yao.
7. Kuwaandaa wanafunzi kujiunga na elimu ya sekondari.
8. Kuwezesha wanafunzi kukuza uwezo wao kiakili na utashi wa kujitafutia maarifa.
9. Kuwazoesha wanafunzi shughuli za uzalishaji mali na kukuza ari yao katika kutekeleza majukumu ya kijamii.
10. Kuwezesha wanafunzi kutambua na kuenzi umoja wa taifa lao pamoja na ushirikiano baina ya taifa lao na watu na mataifa mengine.
11. Kuwezesha wanafunzi kujenga maadili mema kiroho, kiutamaduni na kiitikadi ili kukuza uzalendo na ufahamu wa hali ya nchi yao kihistoria, kisiasa na kijamii.
12. Kukuza na kudumisha nidhamu binafsi ya wanafunzi, kuheshimu usawa na kijinsia na kulinda afya zao na za watu wengine.
13. Kuwezesha wanafunzi kujenga tabia za umaridadi na unadhifu pamoja na matumizi bora ya muda wao wa mapumziko.
14. Kukuza upendo wa wanafunzi kwa mazingira wanayoishi pamoja na utashi wa kuyatunza.

Ujuzi wa Jumla katika Somo

Mtaala huu umejikita katika kumpatia ujuzi mwanafunzi (badala ya kujikita katika kufundisha maudhui tu). Ujuzi ni muunganiko sawia wa maarifa, stadi na mwenendo/mwelekeo anavyotarajiwa kuvipata mwanafunzi. Kwa hivyo, baada ya kusoma somo la Kiswahili hadi Darasa la VI wanafunzi wataonesha ujuzi wa:

1. Kuwasiliana kwa usahihi na kujiamini kwa kuzungumza na kuandika katika lugha ya Kiswahili.
2. Kusoma kwa utambuzi na kufupisha matini kwa kuzingatia maana halisi.
3. Kutumia stadi za kupata maarifa ya lugha ya Kiswahili kutoka maktaba na vifaa vingine vya TEHAMA.
4. Kutunga na kuandika kwa usahihi matini mbali mbali kulingana na muktadha.
5. Kusikiliza maelezo na maelekezo toka vyanzo mbali mbali na kuyafuata vilivyo.
6. Kubuni na kuandika kazi mbali mbali za fasihi simulizi na fasihi andishi katika Kiswahili kwa kuzingatia lugha ya kisanii.
7. Kutambua na kutumia vipengele muhimu vya sarufi ya Kiswahili sanifu.
8. Kuhesabu, kuandika na kutumia nambari kwa usahihi katika Kiswahili.
9. Kutafsiri Kiswahili katika lugha za kigeni.

Malengo ya Jumla ya Somo

Somo la Kiswahili linafundishwa katika skuli za msingi ili kuwawezesha wanafunzi:

1. Kuwa na tabia ya usomaji katika maktaba na utumiaji wa vifaa vya TEHAMA kwa kujipatia maarifa mapya na burudani.
2. Kufahamu mbinu za mawasiliano katika muktadha na nyakati tofauti.
3. Kupata stadi za usikilizaji, uzungumzaji, usomaji na uandishi sahihi katika Kiswahili.
4. Kuelewa utungaji, ubunifu na uandishi wa kazi mbali mbali za fasihi ya Kiswahili kwa kuzingatia lugha ya kisanii.
5. Kuelewa uchambuzi wa vipengele tofauti vya sarufi ya Kiswahili sanifu.
6. Kufahamu matumizi ya misingi ya tafsiri ya Kiswahili katika lugha nyingine.
7. Kuelewa uhusiano kati ya maneno na nambari katika lugha ya Kiswahili.
8. Kuthamini, kufurahia na kujivunia Kiswahili kama lugha ya Taifa na Kimataifa

Uchaguzi na Mpangilio wa Mada.

Katika muhtasari huu mada zimechaguliwa kwa kuzingatia mambo yafuatayo:

- Mahitaji ya mawasiliano ya kila siku yanayojikita katika stadi kuu nne za lugha, ambazo ni kusikiliza, kuzungumza, kusoma na kuandika.
- Ujenzi wa uhusiano mzuri baina ya watu mbalimbali.
- Uwekaji kumbukumbu za mambo muhimu.
- Ujenzi wa stadi za kifasihi na kisarufi.
- Baadhi ya mada zinajirudia rudia katika madarasa ya juu ili kuimarisha ujuzi na uwezo wa wanafunzi.

Zifuatazo ndizo mada kuu zilizochaguliwa na kusambazwa katika Darasa la I hadi VI.

NO	MADA KUU	DARASA I	DARASA II	DARASA III	DARASA IV	DARASA V	DARASAVI
1.	Kusoma kwa Mazoezi	√	√	√	√	√	√
2.	Kusoma kwa Ufahamu.	√	√	√	√	√	√
3.	Stadi za Kunukuu	√	√	√	√	√	√
4.	Stadi za Utungaji	√	√	√	√	√	√
5.	Stadi za Kutafsiri	√	√	√	√	√	√
6.	Kusikiliza kwa Ufahamu	√	√	√	√	√	√
7.	Mawasiliano	√	√	√	√	√	√
8.	Fasihi Simulizi	√	√	√	√	√	√

9.	Fasihi Andishi	√	√	√	√	√	√
10.	Vipengele vya Sarufi	√	√	√	√	√	√
11.	Kuhesabu, kuandika na kuhusisha Maneno na Nambari.	√	√	√	√	√	√

Muundo wa Muhtasari

Muhtasari huu una sehemu kuu mbili: kurasa za mwanzo na jadweli za ufundishaji na ujifunzaji.

Kurasa za mwanzo

Sehemu hii inajumuisha jalada la muhtasari, ukurasa wa jina, ukurasa wa mmiliki wa muhtasari na wa yaliyomo. Vile vile, kuna maelezo ya sababu za kuandika mtaala mpya na maelezo ya umuhimu wa somo la Kiswahili. Haya yanafuatiwa na madhumuni ya elimu Zanzibar; malengo ya elimu ya msingi Zanzibar, ujuzi katika somo la Kiswahili na malengo ya somo la Kiswahili. Mwisho, kuna maelezo ya uchaguzi wa mada, pamoja na maelezo ya jadweli ya ufundishaji za ujifunzaji.

Jadweli za ufundishaji na ujifunzaji

Sehemu hii inaonesha utaratibu wa ufundishaji na ujifunzaji na imegawika katika madarasa sita. Muhtasari wa kila darasa umetanguliwa na ujuzi ambao wanafunzi wanatakiwa kuonesha katika darasa husika. Kisha kuna malengo yanayotazamiwa kufikiwa katika darasa hilo. Baada ya malengo linafuata jadweli la ufundishaji/ujifunzaji lenye safu wima zenye vichwa vya: Mada Kuu/Mada Ndogo; Malengo Mahsusi; Mbinu za Kufundishia/Kujifunzia; Vifaa/Zana; Upimaji na Vipindi kwa kila mada ndogo.

Mada Kuu /Mada Ndogo

Mada hutamka maudhui yatakayofundishwa. Chini ya mada kuna mada ndogo ambazo huonesha kina na mawanda ya ufundishaji/ujifunzaji wa mada husika.

Malengo Mahsusi

Kila mada ndogo imeandikiwa lengo au malengo mahsusi. Hayo yanaeleza stadi, mwenendo/mwelekeo na maarifa ambayo kila mwanafunzi anapaswa kujifunza katika mada ndogo husika. Malengo mahsusi ndiyo yanatumiwa kufanyia upimaji. Aidha, ufikiaji wa malengo mahsusi katika kujifunza hutafsiriwa kama ufikiaji wa stadi, mwelekeo na maarifa yanayolengwa katika mada husika. Kila mwanafunzi darasani anatakiwa kuyafikia malengo mahsusi yaliyotajwa . Hivyo, mwalimu anapaswa kuhakikisha kuwa lugha ya alama inatumiwa kufundisha mwanafunzi kiziwi, na mashine ya Braille au zana mguso zinatumiwa kwa mwanafunzi asiyeona. Kwa makundi mengine yenye mahitaji maalum, mwalimu atumie miongozo, kanuni, zana na mbinu stahiki ipasavyo ili nao wafundishwe/wajifunze barabara.

Mbinu za Kufundishia/Kujifunzia

Safu hii inaonesha baadhi ya mbinu zinazofaa kufundishia/kujifunzia. Ni mbinu shirikishi tu zinazopendekezwa kwa sababu zinahimiza wanafunzi kujitafutia maarifa na kujenga maana kwa kile wanachojifunza. Mbinu hizo ni kama vile majadiliano ya vikundi; maigizo; nyimbo, changanyakete; bungua bongo; ziara za kielimu na kumwalika mgeni.

Mbinu zilizomo katika safu hii ni mapendekezo tu. Mwalimu anashauriwa atumie mbinu nyengine anazozimudu zitakazoshirikisha wanafunzi na kufanikisha ufundishaji/ujifunzaji kulingana na mazingira, mada na umri wa wanafunzi.

Vifaa/Zana

Safu hii imesheheni mapendekezo ya zana na vifaa ambavyo vinafaa kutumiwa katika kufundisha/kujifunza kila mada. Mwalimu anashauriwa kuzitumia hizi pamoja na nyengine atakazoona zinafaa au zinapatikana katika mazingira yake.Mwalimu anashauriwa kubuni na kutengeneza zana/vifaa kulingana na upatikanaji wa malighafi katika mazingira yake. Aidha, wanafunzi wahimizwe kufaragua, kubuni na kutengeneza zana za kufundishia na kujifunzia kwa kutumia malighafi za bei nafuu zinazopatikana katika mazingira yao.

Upimaji

Safu hii inaonesha maelekezo ya upimaji wa wanafunzi. Inampasa mwalimu kupima maendeleo ya kila siku ya wanafunzi wake. Hii itamwezesha kujua uwezo na matatizo ya wanafunzi, ubora wa mbinu za kufundishia/kujifunzia anazozitumia na ubora wa zana/vifaa anavyotumia. Vile vile, upimaji utamwezesha mwalimu kupanga na kutekeleza mikakati ya kuwasaidia wanafunzi wazito. Aidha, upimaji humwezesha mwalimu kupendekeza marekebisho ya mtaala na vitabu vya kufundishia/kujifunzia. Upimaji wa mwisho wa muhula au mwaka huonesha kiwango cha ujuzi alichofikia mwanafunzi.

Kwa sababu hizo, mwalimu anashauriwa kupima maendeleo ya mwanafunzi kila siku, kila mwezi, kila muhula na kila mwaka. Akifanya hivyo, hana budi kuzingatia malengo mahsusi ya kila mada iliyofundishwa na njia mwafaka za upimaji.

Vipindi

Safu hii inaonesha makadirio ya idadi ya vipindi vya kufundisha/kujifunza kila mada. Idadi hiyo inafikiwa baada ya kujumlisha idadi ya vipindi kwa mwaka wa masomo (siku 224), kisha kuvigawa kwa idadi ya mada ndogo zilizomo kwenye muhtasari. Vipindi 16 vimepunguzwa Darasa la I, II, III na IV kwa ajili ya mitihani. Katika Darasa la V na VI vipindi 12 vimepunguzwa kwa ajili hiyo pia. Makadirio haya ya vipindi yanaweza kubadilika kulingana na mazingira ya ufundishaji na ujifunzaji. Somo la Kiswahili limepangiwa vipindi vinane (8) kwa wiki kwa madarasa ya I – IV na vipindi sita (6) kwa wiki kwa madarasa ya V – VI. Muda wa kipindi kimoja kuanzia Jumatatu hadi Alhamisi, shifti ya asubuhi, utakuwa dakika 40; utakuwa dakika 35 shifti ya mchana. Siku za Ijumaa muda wa kila kipindi utakuwa dakika 30 tu. Utawala wa skuli unahimizwa kufidia muda wa masomo utakaopotea kutokana na dharura za sikukuu za kidini na za kiserikali.

KATIBU MKUU

WIZARA YA ELIMU NA MAFUNZO YA AMALI

ZANZIBAR

DARASA LA KWANZA

UJUZI

Baada ya kusoma somo la Kiswahili katika Darasa la I, wanafunzi wataonesha ujuzi wa:-

1. Kusikiliza na kufuata maelekezo kwa usahihi.
2. Kusoma na kuandika maneno na sentensi fupi.
3. Kueleza mahitaji yao kwa kutumia sentensi za msingi za Kiswahili.
4. Kupenda kueleza hadithi fupi fupi, methali na vitendawili katika Kiswahili.
5. Kutumia maktaba na vifaa vingine vya TEHAMA (Teknolojia ya Habari na Mawasiliano) ili kupata taarifa, kuwasiliana na kujiburudisha.
6. Kubuni, kueleza na kuandika kazi mbali mbali za fasihi simulizi.
7. Kutambua na kutumia vipengele tofauti vya sarufi ya Kiswahili Sanifu.
8. Kutunga na kuandika kazi mbali mbali kwa lugha sanifu kwa ustadi.
9. Kutafsiri maneno ya Kiswahili katika Kiingereza kwa usahihi.
10. Kuhesabu, kuandika na kuhusisha maneno na nambari hadi 2000 kwa usahihi.

MALENGO

Malengo ya kufundisha somo la Kiswahili katika Darasa la I ni kuwawezesha wanafunzi:

1. Kufahamu matumizi ya Kiswahili katika kujifunza masomo mbali mbali.
2. Kupata stadi za usomaji na uandishi wa maneno na sentensi fupi fupi kwa usahihi.
3. Kuwa wepesi wa kusikiliza na kufuata maelekezo kwa usahihi.
4. Kuelewa misingi ya ubunifu na tafsiri ya kazi mbali mbali za fasihi simulizi na fasihi andishi.
5. Kufahamu utoaji wa maelezo ya matukio kwa kuzingatia nyakati tofauti.
6. Kupata stadi za matumizi ya maktaba na vifaa vingine vya TEHAMA kwa kupata elimu na burudani.
7. Kutambua matumizi ya vipengele tofauti vya sarufi ya Kiswahili Sanifu.
8. Kupata stadi za utumiaji wa misingi ya uandishi wa kazi mbali mbali kwa lugha sanifu ya Kiswahili.
9. Kufahamu tafsiri ya maneno ya Kiswahili katika Kiingereza.
10. Kujenga stadi za hesabu, uandishi na matumizi ya nambari hadi 2,000 kwa usahihi.

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
1. KUSOMA KWA MAZOEZI a) Kusoma Maneno kwa Sauti.	Mwanafunzi aweze kutamka kwa usahihi maneno ya lugha ya Kiswahili.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutamka kwa usahihi maneno ya Kiswahili. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe, mwalimu awaongoze wanafunzi kutamka kwa usahihi maneno ya lugha ya Kiswahili.	1. Kadi za picha. 2. Kadi za maneno. 3. Vitu halisi. 4. Kadi katika maandishi ya Braille. 5. Chati ya matumizi ya vituo na alama za uandishi. 6. Chati mguso. 7. Kadi za maneno mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kutamka maneno ya lugha ya Kiswahili kwa usahihi?	14
b) Kusoma Sentensi Fupi Fupi.	Mwanafunzi aweze kusoma sentensi fupi fupi za lugha ya Kiswahili kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma sentensi fupi fupi kwa usahihi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe, mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma sentensi fupi kwa usahihi.	1. Kadi za sentensi fupi fupi. 2. Kadi za sentensi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kusoma sentensi fupi fupi za lugha ya Kiswahili kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi?	14

MADA KUU/MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
c) Kusoma Majina ya Njia.	Mwanafunzi aweze kutamka kwa usahihi majina ya njia.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutamka kwa usahihi majina ya njia. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kutamka kwa usahihi majina ya njia.	1. Kadi za majina ya njia. 2. Kadi za maneno za Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutamka majina ya njia kwa usahihi?	7
d) Kusoma Majina ya Vyakula vya Asili vya Mswahili.	Mwanafunzi aweze kutamka majina ya vyakula vya asili vya Mswahili.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutamka kwa usahihi majina ya vyakula vya asili vya Mswahili. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kutamka kwa usahihi majina ya vyakula vya asili vya Mswahili.	1. Kadi za majina ya vyakula vya asili vya Mswahili. 2. Kadi za maandishi ya Braille za majina ya vyakula asili vya Mswahili.	Je, mwanafunzi anaweza kutamka majina ya vyakula vya asili ya Mswahili kwa usahihi?	7

MADA KUU / MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
2. KUSOMA KWA UFAHAMU Kusoma Sentensi Fupi.	Mwanafunzi aweze kutoa maana ya maneno yaliyotumika katika sentensi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maana ya maneno yaliyotumika katika sentensi.	1. Chati ya sentensi mbalimbali. 2. Chati mguso. 3. Kamusi.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa maana ya maneno yaliyotumika katika sentensi?	14
3. STADI ZA KUNUKUU. a) Hati za Maneno.	Mwanafunzi aweze kuandika kwa usahihi maneno yaliyojengwa kwa silabi tatu zilizotofautiana.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika kwa usahihi maneno yenye silabi tatu tofauti.	1. Kadi za maneno. 2. Kadi za maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika kwa usahihi maneno yaliyojengwa kwa silabi tatu zilizotofautiana?	12
b) Hati za Sentensi Fupi Fupi.	Mwanafunzi aweze kuandika sentensi fupi fupi kwa mpangilio sahihi.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika sentensi fupi fupi kwa mpangilio sahihi.	1. Vifaa vya kuandikia. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika sentensi fupi fupi kwa mpangilio sahihi?	12

MADA KUU /MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
4. STADI ZA UTUNGAJI. Sentensi za Picha.	Mwanafunzi aweze kutunga sentensi mbali mbali zinazohusiana na picha.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga sentensi kwa kulinganisha na picha.	1. Kadi za picha. 2. Kadi za sentensi. 3. Kadi za picha mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kutunga sentensi mbali mbali zinazohusiana na picha?	14
5. STADI ZA KUTAFSIRI a) Kutafsiri Maneno Mafupi kwa Kiingereza.	Mwanafunzi aweze kutoa tafsiri sahihi ya maneno mafupi ya Kiswahili kwa Kiingereza.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutafsiri kwa usahihi maneno mafupi ya Kiswahili kwa Kiingereza.	1. Kadi za maneno. 2. Kadi za maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa tafsiri sahihi ya maneno mafupi ya Kiswahili kwa Kiingereza?	12
b) Kutafsiri Maneno Marefu kwa Kiingereza.	Mwanafunzi aweze kutoa tafsiri sahihi ya maneno marefu ya Kiswahili kwa Kiingereza.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu awaongoze wanafunzi kutafsiri kwa usahihi maneno marefu ya Kiswahili kwa Kiingereza.	1.Orodha ya maneno. 2. Kadi za maneno katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa tafsiri sahihi ya maneno marefu ya Kiswahili kwa Kiingereza?	12

MADA KUU/MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
6. KUSIKILIZA KWA UFAHAMU a) Kusikiliza Habari Fupi.	Mwanafunzi aweze kujibu maswali kutokana na habari aliyoisikiliza.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali kwa usahihi kutokana na habari waliyoisikiliza.	1. Orodha ya maswali. 2. Redio. 3. Kanda za kurekodia sauti.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali kutokana na habari aliyoisikiliza?	14
b) Hadithi Fupi Fupi.	Mwanafunzi aweze kujibu maswali kutokana na hadithi aliyoisikiliza.	1. Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali kwa usahihi kutokana na hadithi waliyoisikiliza. 2. Kwa kutumia mbinu ya Kisa Mafunzo mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali yanayotokana na hadithi.	1. Orodha ya maswali. 2. Orodha ya maswali katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali kutokana na hadithi aliyoisikiliza?	14
7. MAWASILIANO a) Kuomba Ruhusa.	Mwanafunzi aweze kutumia lugha inayofaa katika muktadha wa maombi ya ruhusa.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze lugha inayofaa katika muktadha wa maombi ya ruhusa. 2. Kwa kutumia mbinu ya igizo – dhima mwalimu awaongoze wanafunzi namna ya kutumia lugha inayofaa katika muktadha wa maombi ya ruhusa.	1. Vifaa vya uigizaji. 2. Chati ya msamiati wa kuomba ruhusa. 3. Chati mguso. 4. Kanda za video.	Je, mwanafunzi anaweza kutumia lugha inayofaa katika muktadha wa maombi ya ruhusa?	12

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Kuomba Msamaha.	Mwanafunzi aweze kutumia lugha inayofaa katika muktadha wa maombi ya msamaha.	1. Kwa kutumia mhadhara mfupi mwalimu aeleze lugha inayofaa katika muktadha wa maombi ya msamaha. 2. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutumia lugha inayofaa katika muktadha wa maombi ya msamaha.	1. Chati ya msamiati ya kuomba msamaha. 2. Chati ya maandishi ya Braille. 3. Kanda za video.	Je, mwanafunzi anaweza kutumia lugha inayofaa katika muktadha wa maombi ya msamaha?	13
c) Kukubali au Kukataa kwa Heshima.	Mwanafunzi aweze kutumia lugha inayofaa katika muktadha wa kukubali au kukataa kwa heshima.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutumia lugha inayofaa katika muktadha wa kukubali au kukataa kwa heshima. 2. Kwa kutumia igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kutumia lugha inayofaa katika muktadha wa kukubali au kukataa kwa heshima.	1.Vitu mbali mbali. 2. Chati ya msamiati wa kukubali au kukataa kwa heshima. 3. Chati mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kutumia lugha inayofaa katika muktadha wa kukubali au kukataa kwa heshima?	13

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
d) Kutoa Maelezo Shaksia na ya Rafiki zake.	Mwanafunzi aweze kutoa maelezo yake binafsi na ya rafiki zake.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maelezo yao binafsi na ya rafiki zao.	1. Picha za kujitambulisha na kutambulisha wengine. 2. Picha mguso. 3. Kanda za kurekodia sauti.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa maelezo yake binafsi na ya rafiki zake?	13
e) Kutoa Maelezo ya Familia.	Mwanafunzi aweze kueleza kuhusu familia yake.	Kwa kutumia mbinu ya uchunguzi wa mchoro elekezi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza kuhusu familia zao.	1. Picha za familia. 2. Chati ya mti unaoonesha familia. 3. Picha na Chati mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza kuhusu familia yake?	13
f) Kutekeleza Maelekezo Anayopewa.	Mwanafunzi aweze kufuata kwa usahihi maelekezo anayopewa.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kufuata kwa usahihi maelekezo wanayopewa.	1. Vitu mbali mbali. 2. Vifaa vya uigizaji.	Je, mwanafunzi anaweza kufuata kwa usahihi maelekezo anayopewa?	13

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
8. FASIHI SIMULIZI. a) Nyimbo.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubainisha nyimbo mbali mbali zilizomo katika mazingira yake.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha nyimbo mbali mbali zilizomo katika mazingira yao.	1. Sampuli za nyimbo. 2. Sampuli za nyimbo katika maandishi ya Braille. 3. Kanda z kurekodia sauti. 4. Kanda za video. 5. CDs \ DVD.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha nyimbo mbali mbali zilizomo katika mazingira yake?	14
	(ii) Kuimba nyimbo mbali mbali.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuimba nyimbo mbali mbali.	1. Kanda za redio. 2. CDs \ DVD 3. Kanda za video.	Je, mwanafunzi anaweza kuimba nyimbo mbali mbali?	
	(iii) Kueleza mafunzo yanayojitokeza katika nyimbo.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza mafunzo yanayojitokeza katika nyimbo.	1. Nyimbo teule katika maandishi. 2. Nyimbo teule katika maandishi ya Braille..	Je, mwanafunzi anaweza kueleza mafunzo yanayojitokeza katika nyimbo?	
b) Vitendawili.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutega vitendawili.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutega vitendawili mbali mbali.	1. Kadi za picha. 2. Vitu halisi. 3. Vifanani/ modeli 4. Kadi za picha mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kutega vitendawili?	13

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kutegua vitendawili kwa usahihi.	Kwa kutumia mbinu ya michezo mwalimu awaongoze wanafunzi kutegua vitendawili mbali mbali kwa usahihi.	1. Kadi za picha. 2. Vitu halisi. 3. Vifanani /modeli. 4. Kadi za picha mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kutegua vitendawili kwa usahihi?	
c) Hadithi Fupi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutamba hadithi fupi.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutamba hadithi fupi.	1. Chati ya kanuni za utambaji wa hadithi. 2. Chati mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kutamba hadithi fupi?	14
	(ii) Kueleza ujumbe unaopatikana katika hadithi.	Kwa kutumia mbinu ya kisa mafunzo mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza ujumbe unaopatikana katika hadithi.	1. Sampuli ya hadithi katika maandishi. 2. Hadithi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza ujumbe unaopatikana katika hadithi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
9. FASIHI ANDISHI. Kuandika Hadithi Fupi kwa Kutumia Picha.	Mwanafunzi aweze: (i) Kuandika hadithi fupi kutokana na picha.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze namna ya kuandika hadithi fupi kutokana na picha. 2. Kwa kutumia mbinu ya uchunguzi mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika hadithi fupi kutokana na picha.	1. Kadi za picha. 2. Kadi za picha mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika hadithi fupi kutokana na picha?	14
	(ii) Kueleza mafunzo yanayopatikana katika hadithi.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza mafunzo yanayopatikana katika hadithi.	1. Hadithi katika maandishi. 2. Hadithi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza mafunzo yanayopatikana katika hadithi?	
10. VIPENGELE VYA SARUFI a) Umoja na Wingi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kuandika kwa usahihi umoja na wingi wa maneno.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika kwa usahihi umoja na wingi wa maneno.	1. Vitu mbalimbali. 2. Kadi za maneno. 3. Kadi za maneno katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika kwa usahihi umoja na wingi wa maneno?	13

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kubainisha maneno yasiyobadilika katika umoja na wingi.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze namna ya kubainisha maneno yasiyobadilika katika umoja na wingi. 2. Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha maneno yasiyobadilika katika umoja na wingi.	1. Orodha ya maneno yasiyobadilika katika umoja na wingi. 2.Maneno katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha maneno yasiyobadilika katika umoja na wingi?	
b) Nyakati za Msingi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutumia nyakati za msingi kwa usahihi.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze namna ya kutumia nyakati za msingi kwa usahihi. 2. Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutumia nyakati za msingi kwa usahihi.	1. Chati ya nyakati za msingi. 2. Chati ya nyakati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutumia nyakati za msingi kwa usahihi?	13

MADA KUU/MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kubainisha nyakati za msingi katika sentensi.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha nyakati za msingi katika sentensi.	1. Chati ya sentensi mbali mbali. 2. Kadi za nyakati za msingi. 3.Kadi na Chati mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha nyakati za msingi katika sentensi?	
c) Kinyume cha Maneno.	Mwanafunzi aweze kutoa kinyume cha maneno mbali mbali.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa kinyume cha maneno mbali mbali.	1. Vitu halisi. 2. Picha za vitu mbali mbali. 3. Picha mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa kinyume cha maneno mbali mbali?	12
11. KUHESABU, KUANDIKA NA KUHUSISHA MANENO NA NAMBARI a) Kuhesabu Nambari 1 hadi 2000.	Mwanafunzi aweze: (i) Kuhesabu kwa usahihi nambari 1 hadi 2000.	Kwa kutumia mbinu burudiko mwalimu awaongoze wanafunzi kuhesabu kwa usahihi nambari 1 hadi 2000.	1. Kadi za nambari. 2. Kadi za nambari mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kuhesabu kwa usahihi nambari 1 hadi 2000?	13

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kuhusisha maneno na nambari.	Kwa kutumia mbinu ya uchunguzi mwalimu awaongoze wanafunzi kuhusisha maneno na nambari.	1. Kadi za maneno. 2. Kadi za nambari. 3. Kadi za nambari mguso. 4. Kadi za maneno mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kuhusisha maneno na nambari?	
b) Kuandika Nambari 1 hadi 2000.	Mwanafunzi aweze kuandika nambari 1 hadi 2000 kwa usahihi.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika nambari 1 hadi 2000 kwa usahihi.	1. Vifaa vya kuandikia. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika nambari 1 hadi 2000 kwa usahihi?	13

DARASA LA PILI

UJUZI

Baada ya kusoma somo la Kiswahili katika Darasa la II, wanafunzi wataonesha ujuzi wa:-

1. Kupenda kusoma kwa utambuzi na kuandika sentensi na habari fupi kwa usahihi.
2. Kusikiliza na kufuata maelekezo kwa usahihi.
3. Kuzungumza juu ya mambo yaliyomo katika mazingira yao kwa kutumia nyakati tatu za msingi.
4. Kupenda kusimulia hadithi fupi fupi, kuelezea methali, kutega na kutegua vitendawili.
5. Kutumia maktaba na vifaa vingine vya TEHAMA ili kupata taarifa, kuwasiliana na kujiburudisha.
6. Kutambua na kutumia vipengele muhimu vya sarufi ya Kiswahili Sanifu.
7. Kutunga na kuandika kazi mbali mbali kwa lugha sanifu kwa ustadi.
8. Kutafsiri sentensi za Kiswahili katika Kiingereza kwa usahihi.
9. Kuhesabu, kuandika na kuhusisha maneno na nambari hadi 5000 kwa usahihi.

MALENGO

Malengo ya kufundisha somo la Kiswahili katika Darasa la II ni kuwawezesha wanafunzi:

1. Kuimarisha na kuendeleza stadi za usomaji na uandishi kwa kuzingatia nyakati tatu za msingi.
2. Kuwa wasikivu na wafuatiliaji wa maelekezo kwa usahihi.
3. Kupata stadi za mawasiliano na maelezo ya mahitaji yao kwa ufasaha.
4. Kufahamu utoaji wa maelezo ya matukio kwa kuzingatia nyakati tatu za msingi.
5. Kupata stadi za matumizi ya maktaba na vifaa vya TEHAMA kwa kupata elimu na burudani.
6. Kuelewa misingi ya ubunifu na tafsiri ya kazi mbali mbali za fasihi simulizi na fasihi andishi.
7. Kutambua misingi ya uandishi wa kazi mbali mbali kwa lugha sanifu ya Kiswahili.
8. Kutambua matumizi ya vipengele tofauti vya sarufi ya Kiswahili Sanifu.
9. Kufahamu tafsiri ya sentensi za Kiswahili katika Kiingereza kwa usahihi.
10. Kujenga stadi za hesabu, uandishi na matumizi ya nambari hadi 5,000 kwa usahihi.

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
1. KUSOMA KWA MAZOEZI. a) Kusoma Sentensi Ndefu.	Mwanafunzi aweze kusoma sentensi ndefu kwa usahihi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma sentensi ndefu kwa usahihi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma sentensi ndefu kwa usahihi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Kadi za sentensi. 2. Chati za sentensi mbali mbali. 3. Kadi za maandishi ya Braille. 4. Chati mguso. 5. Kanda za kurikodia sauti.	Je, mwanafunzi anaweza kusoma sentensi ndefu kwa usahihi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi?	14
b) Kusoma Aya Moja.	Mwanafunzi aweze kusoma aya moja kwa usahihi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma aya moja kwa usahihi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma aya moja kwa usahihi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Chati ya vituo na alama za uandishi. 2. Chati mguso. 3. Kanda za kurikodia sauti.	Je, mwanafunzi anaweza kusoma aya moja kwa usahihi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi?	12
c) Kusoma Habari Fupi.	Mwanafunzi aweze kusoma habari fupi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma habari fupi kwa usahihi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma habari fupi kwa usahihi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Chati ya taratibu za ufupisho. 2. Chati mguso. 3. Habari katika maandishi 4. Habari katika maandishi ya Braille. 5. Magazeti.	Je, mwanafunzi anaweza kusoma habari fupi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi?	14

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
d) Kusoma na Kuainisha Majina ya Rangi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kusoma kwa usahihi majina ya rangi mbali mbali.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma kwa usahihi majina ya rangi mbalimbali. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma kwa usahihi majina ya rangi mbali mbali.	1. Kadi za majina ya rangi mbalimbali. 2. Kadi za maneno mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kusoma kwa usahihi majina ya rangi mbali mbali?	13
	(ii) Kubainisha kwa usahihi majina ya rangi mbali mbali.	Kwa kutumia mbinu ya uchunguzi mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha kwa usahihi majina ya rangi mbalimbali.	1. Vitu halisi. 2. Vifanani/modeli. 3. Vielelezo vya rangi. 4. Kadi za majina. 5. Kadi za majina mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha kwa usahihi majina ya rangi mbali mbali?	
2. KUSOMA KWA UFAHAMU Kusoma Sentensi Ndefu.	Mwanafunzi aweze kueleza maana ya maneno yaliyotumika katika sentensi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maana ya maneno yaliyotumika katika sentensi.	1. Kamusi. 2. Orodha ya maneno. 3. Orodha ya maneno katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya maneno yaliyotumika katika sentensi?	14

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
3. STADI ZA KUNUKUU. a) Hati za Sentensi Ndefu.	Mwanafunzi aweze kuandika kwa usahihi sentensi ndefu kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika kwa usahihi sentensi ndefu kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Kadi za sentensi ndefu. 2. Chati za sentensi mbali mbali. 3. Maandishi ya Braille. 4. Chati mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika kwa usahihi sentensi ndefu kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi?	12
b) Imla ya Sentensi Fupi Fupi.	Mwanafunzi aweze kuandika imla ya sentensi fupi fupi kwa wepesi na usahihi.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze namna ya kuandika imla ya sentensi fupi fupi. 2. Kwa kutumia mbinu ya imla mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika sentensi fupi fupi kwa usahihi.	1. Vitabu vya wanafunzi. 2. Vitabu vya wanafunzi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika imla ya sentensi fupi fupi kwa wepesi na usahihi?	12

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
4. STADI ZA UTUNGAJI Insha ya Picha.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni maelezo mtiririko mnasaba na picha.	Kwa kutumia mbinu ya uchunguzi mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni maelezo mtiririko yanayotokana na picha.	1. Kadi za picha. 2. Kadi za picha mguso. 3. Kanda za video. 4. CDs.\ DVD	Je, mwanafunzi anaweza kubuni maelezo mtiririko mnasaba na picha?	14
	(ii) Kujibu maswali yanayohusiana na picha.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali yanayohusiana na picha.	1. Orodha ya maswali. 2. Orodha ya maswali katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali yanayohusiana na picha?	
5. STADI ZA KUTAFSIRI a) Kutafsiri Sentensi Fupi Fupi kwa Kiingereza.	Mwanafunzi aweze kutafsiri kwa usahihi sentensi fupi fupi za Kiswahili kwa Kiingereza.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu awaongoze wanafunzi kutafsiri kwa usahihi sentensi fupi fupi za Kiswahili kwa Kiingereza.	1. Chati ya sentensi. 2. Chati ya sentensi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutafsiri kwa usahihi sentensi fupi fupi za Kiswahili kwa Kiingereza?	12

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Kutafsiri Sentensi Ndefu kwa Kiingereza.	Mwanafunzi aweze kutafsiri kwa usahihi sentensi ndefu za Kiswahili kwa Kiingereza.	Kwa kutumia onesho mbinu, mwalimu awaongoze wanafunzi kutafsiri kwa usahihi sentensi ndefu za Kiswahili kwa Kiingereza.	1. Chati ya sentensi ndefu. 2. Chati ya sentensi ndefu katika maandishi ya Braille..	Je, mwanafunzi anaweza kutafsiri kwa usahihi sentensi ndefu za Kiswahili kwa Kiingereza?	13
6. KUSIKILIZA KWA UFAHAMU. a) Kusikiliza Habari Fupi.	Mwanafunzi aweze kujibu kwa usahihi maswali kutokana na habari fupi aliyoisikiliza.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu kwa usahihi maswali kutokana na habari waliyoisikiliza.	1. Orodha ya maswali. 2. Orodha ya maswali katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu kwa usahihi maswali kutokana na habari fupi aliyoisikiliza?	14
b) Kusikiliza Hadithi Fupi.	Mwanafunzi aweze kujibu kwa usahihi maswali kutokana na hadithi fupi aliyoisikiliza.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu kwa usahihi maswali kutokana na hadithi fupi waliyoisikiliza.	1. Orodha ya maswali. 2.Orodha ya maswali katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali kwa usahihi kutokana na hadithi fupi aliyoisikiliza?	13

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
7. MAWASILIANO a) Kueleza Mahitaji Yake ya Msingi.	Mwanafunzi aweze kueleza kwa ufasaha na usahihi mahitaji yake ya msingi katika muktadha mbali mbali.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza kwa ufasaha mahitaji yao katika muktadha mbali mbali.	1. Chati ya taratibu za kijieleza . 2. Chati katika maandishi ya Braille. 3. Kanda za video.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza kwa ufasaha na usahihi mahitaji yake katika muktadha mbali mbali?	12
b) Kutoa Taarifa Fupi za Matukio.	Mwanafunzi aweze kueleza kwa ufupi na ufasaha juu ya matukio mbali mbali yanayotokea katika jamii yake.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa taarifa kwa ufupi juu ya matukio mbali mbali yanayotokea katika jamii yao.	1. Chati ya matukio muhimu. 2. Chati mguso. 3. Chati ya taratibu za utoaji wa taarifa. 4. Chati ya taratibu za utoaji wa taarifa katika maandishi ya Braille. 5. Kanda za video. 6., CDs./ DVD	Je, mwanafunzi anaweza kueleza kwa ufupi na ufasaha juu ya matukio mbali mbali yanayotokea katika jamii yake?	12

MADA KUU/ MADA NDOGO	**MALENGO MAHSUSI**	**MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA**	**VIFAA/ZANA**	**UPIMAJI**	**VIPINDI**
c) Kutambulisha Familia na Watu Wengine katika Mazingira Yake.	Mwanafunzi aweze kuitambulisha kwa usahihi familia yake na watu wengine.	1. Kwa kutumia mbinu ya usaili mwalimu awaongoze wanafunzi kuzitambulisha kwa usahihi familia zao na watu wengine. 2. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutambulisha kwa usahihi familia zao na watu wengine.	1. Chati ya mti wa familia. 2. Picha za familia. 3. Picha na Chati mguso. 4. Kanda za video.	Je, mwanafunzi anaweza kuitambulisha kwa usahihi familia yake na watu wengine?	13
d) Kutoa Maelekezo.	Mwanafunzi aweze kutoa maelekezo kwa usahihi kwa kuzingatia muktadha.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maelekezo kwa usahihi kwa kuzingatia muktadha. 2. Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maelekezo kwa usahihi kwa kuzingatia muktadha.	1. Vifaa vya uigizaji. 2. Chati ya utoaji wa maelekezo. 3. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa maelekezo kwa usahihi kwa kuzingatia muktadha?	13

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
8. FASIHI SIMULIZI a) Nyimbo.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutoa mifano ya nyimbo zilizomo katika mazingira yake.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa mifano ya nyimbo zilizomo katika mazingira yao.	1. Orodha ya nyimbo. 2. Orodha ya nyimbo katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa mifano ya nyimbo zilizomo katika mazingira yake?	14
	(ii) Kuimba nyimbo zilizomo katika mazingira yake.	Kwa kutumia mbinu burudiko mwalimu awaongoze wanafunzi kuimba nyimbo zilizomo katika mazingira yake.	1. Kanda za kurekodia sauti. 2. Kanda za video.	Je, mwanafunzi anaweza kuimba nyimbo zilizomo katika mazingira yake?	
	(iii) Kueleza mafunzo yaliyojitokeza katika nyimbo.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza mafunzo yaliyojitokeza katika nyimbo.	1. Sampuli ya nyimbo. 2. Sampuli ya nyimbo katika mandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza mafunzo yaliyojitokeza katika nyimbo?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Vitendawili.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni vitendawili mbali mbali kutokana na mazingira yake.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze namna ya kubuni vitendawili kutokana na mazingira. 2. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni vitendawili kutokana na mazingira.	1. Orodha ya mifano ya vitendawili. 2. Mifano ya vitendawili katika maandishi ya Braille. 3. Chati ya taratibu za kubuni vitendawili. 4. Chati ya taratibu za kubuni vitendawili katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubuni vitendawili mbali mbali kutokana na mazingira yake?	14
	(ii) Kutega vitendawili kwa usahihi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutega vitendawili.	1. Kadi za picha. 2. Vitu halisi. 3. Vifanani/modeli 4. Kadi za picha mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kutega vitendawili kwa usahihi?	
	(iii) Kutegua vitendawili vilivyomo katika mazingira yake.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutegua vitendawili vilivyomo katika mazingira yao.	1. Kadi za picha. 2. Vitu halisi. 3. Vifanani/modeli 4. Kadi za picha mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kutegua vitendawili vilivyomo katika mazingira yake?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
c) Hadithi Fupi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni hadithi fupi fupi.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze namna ya kubuni hadithi fupi. 2. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni hadithi kutokana na mazingira yao.	1. Chati ya vipengele vya ubunifu wa hadithi. 2. Chati ya vipengele katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubuni hadithi fupi fupi?	14
	(ii) Kutamba hadithi fupi.	Kwa kutumia mbinu ya masimulizi mwalimu awaongoze wanafunzi kutambiana hadithi wenyewe kwa wenyewe.	1. Chati ya taratibu za utambaji wa hadithi. 2. Chati mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kutamba hadithi fupi?	
	(iii) Kueleza ujumbe unaopatikana katika hadithi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza ujumbe unaopatikana katika hadithi.	1. Hadithi katika maandishi . 2. Hadithi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza ujumbe unaopatikana katika hadithi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
9. FASIHI ANDISHI Kubuni na Kuandika Hadithi Fupi.	Mwanafunzi aweze kuandika hadithi fupi za kubuni mwenyewe.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze namna ya kuandika hadithi fupi ya kubuni. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika hadithi fupi ya kubuni.	1. Vifaa vya kuandikia. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika hadithi fupi za kubuni mwenyewe?	15
10. VIPENGELE VYA SARUFI a) Nyakati za Msingi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutaja vipengele vinavyoonesha nyakati za msingi katika maneno au sentensi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja vipengele vinavyoonesha nyakati za msingi katika maneno au sentensi.	1. Kadi za sentensi. 2. Kadi za sentensi katika maandishi ya Braille. 3. Kadi za silabi za nyakati. 4. Kadi za silabi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja vipengele vinavyoonesha nyakati za msingi katika maneno au sentensi?	13

MADA KUU/MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kubadili sentensi kutoka wakati mmoja kwenda wakati mwingine.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubadili sentensi kutoka wakati mmoja kwenda mwengine.	1. Orodha ya sentensi yakinishi. 2. Sentensi yakinishi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubadili sentensi kutoka wakati mmoja kwenda wakati mwingine?	
	(iii) Kutunga sentensi zinazoonesha nyakati mbali mbali.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga sentensi zinazoonesha nyakati mbali mbali.	1. Orodha ya sentensi zinazoonesha nyakati mbali mbali. 2. Sentensi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutunga sentensi zinazoonesha nyakati mbali mbali?	
b) Ukanushi wa Sentensi Fupi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutunga sentensi katika hali ya ukanushi.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga sentensi katika hali ya ukanushi.	1. Orodha ya sentensi za ukanushi. 2. Sentensi za ukanushi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutunga sentensi katika hali ya ukanushi?	13

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kubadili sentensi katika hali ya ukanushi.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubadili sentensi katika hali ya ukanushi.	1. Orodha ya sentensi za ukanushi 2. Sentensi za ukanushi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubadili sentensi katika hali ya ukanushi?	
c) Kinyume cha Maneno.	Mwanafunzi aweze: (i) Kuorodhesha maneno yenye kinyume.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kuorodhesha maneno yenye kinyume.	1. Orodha ya maneno yenye kinyume. 2. Maneno yenye kinyume katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuorodhesha maneno yenye kinyume?	13
	(ii) Kutoa kinyume cha maneno mbali mbali.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa kinyume cha maneno mbalimbali.	1. Orodha ya maneno . 2. Orodha ya maneno katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa kinyume cha maneno mbali mbali?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
d) Maneno yenye Maana Sawa.	Mwanafunzi aweze kuorodhesha maneno mbali mbali yenye maana sawa.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuorodhesha maneno mbali mbali yenye maana sawa.	1. Orodha ya maneno yenye maana sawa. 2. Maneno yenye maana sawa katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuorodhesha maneno mbali mbali yenye maana sawa?	13
11. KUHESABU, KUANDIKA NA KUHUSISHA MANENO NA NAMBARI a) Kuhesabu Nambari 2001 hadi 5000.	Mwanafunzi aweze: (i) Kuhesabu kwa usahihi nambari 2001 hadi 5000.	Kwa kutumia mbinu burudiko mwalimu awaongoze wanafunzi kuhesabu kwa usahihi nambari 2001 hadi 5000.	1. Kadi za nambari. 2. Kadi za maneno. 3. Kadi za maneno katika maandishi ya Braille. 4. Kadi za nambari mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kuhesabu kwa usahihi nambari 2001 hadi 5000?	13

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kuhusisha maneno na nambari.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kuhusisha maneno na nambari.	1. Kadi za maneno. 2. Kadi za maneno mguso. 3. Kadi za nambari. 4. Kadi za nambari mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kuhusisha maneno na nambari?	
b) Kuandika Nambari 2001 hadi 5000	Mwanafunzi aweze kuandika kwa usahihi nambari 2001 hadi 5000.	Kwa kutumia mbinu ya mazoezi, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika kwa usahihi 2001 hadi 5000.	1. Vifaa vya kuandikia. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika kwa usahihi nambari 2001 hadi 5000?	13

DARASA LA TATU

UJUZI

Baada ya kusoma somo la Kiswahili katika Darasa la III, wanafunzi wataonesha ujuzi wa:-

1. Kusoma matini anuai kwa utambuzi na burudani.
2. Kuandika na kuzungumza Kiswahili kwa usahihi ili kukidhi mahitaji ya muktadha mbali mbali.
3. Kueleza shughuli mbali mbali zinazohusiana na mazingira yao.
4. Kutumia maktaba na vifaa vingine vya TEHAMA (Teknolojia ya Habari na Mawsiliano) kwa usahihi ili kupata taarifa, kuwasiliana na kujiburudisha.
5. Kusikiliza na kufuata maelekezo kwa usahihi.
6. Kubuni, kueleza na kutafsiri kazi mbali mbali za fasihi simulizi na fasihi andishi kwa njia tofauti.
7. Kutambua, kuainisha na kutumia vipengele tofauti vya sarufi ya Kiswahili Sanifu.
8. Kutafsiri kwa usahihi aya fupi za Kiswahili katika Kiingereza.
9. Kuhesabu, kuandika na kuhusisha maneno na nambari hadi 50,000 kwa usahihi.
10. Kutunga na kuandika kazi mbali mbali kwa lugha sanifu kwa ustadi.

MALENGO

Malengo ya kufundisha somo la Kiswahili katika Darasa la III ni kuwawezesha wanafunzi:

1. Kupenda usomaji na usikilizaji wa habari kwa ufahamu na burudani .
2. Kufahamu utoaji wa taarifa za matukio katika mazingira yao kwa kuzingatia nyakati tofauti.
3. Kuelewa misingi ya ubunifu na tafsiri ya kazi mbali mbali za fasihi simulizi na fasihi andishi.
4. Kufahamu misingi ya utunzi na uandishi wa kazi mbali mbali kwa lugha sanifu ya Kiswahili.
5. Kutambua na kutoa ufafanuzi wa vipengele tofauti vya sarufi ya Kiswahili Sanifu.
6. Kupata stadi za matumizi ya maktaba na zana nyingine za TEHAMA (Teknolojia ya Habari na Mawsiliano) ili kupata elimu na burudani.
7. Kufahamu tafsiri ya aya fupi fupi za Kiswahili katika Kiingereza.
8. Kuelewa hesabu, uandishi na matumizi ya nambari hadi 50,000 kwa usahihi.

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
1. KUSOMA KWA MAZOEZI a) Kusoma Habari Ndefu.	Mwanafunzi aweze kusoma habari ndefu kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma habari ndefu kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma habari ndefu kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Maandishi ya Braille. 2. Chati ya matumizi ya vituo mbalimbali. 3. Chati mguso. 4. Kanda za kurekodi sauti.	Je, mwanafunzi anaweza kusoma habari ndefu kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi?	14
b) Kusoma Matangazo ya Biashara.	Mwanafunzi aweze kusoma matangazo ya biashara kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma matangazo ya biashara kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe, mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma matangazo ya biashara kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Mabango mbali mbali ya matangazo ya biashara. 2. Chati ya vituo na alama za uandishi . 3. Chati mguso. 4. Kanda za video.	Je, mwanafunzi anaweza kusoma matangazo ya biashara kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi?	12

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
c) Kusoma Matangazo ya Nafasi za Kazi.	Mwanafunzi aweze kusoma matangazo ya nafasi za kazi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma matangazo ya nafasi za kazi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma matangazo ya nafasi za kazi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Sampuli ya matangazo ya nafasi za kazi katika magazeti. 2. Matangazo ya nafasi za kazi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kusoma matangazo ya nafasi za kazi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi?	13
2. KUSOMA KWA UFAHAMU a) Kusoma Aya na Habari Fupi.	Mwanafunzi aweze:- (i) Kutoa maana ya maneno yaliyotumika katika aya na habari fupi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maana ya maneno yaliyotumika katika aya na habari fupi.	1. Kamusi. 2. Sampuli ya aya na habari. 3. Sampuli ya aya na habari katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa maana ya maneno yaliyotumika katika aya na habari fupi?	16

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kujibu maswali kutokana na aya na habari fupi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali kutokana na aya na habari fupi.	Orodha ya maswali.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali kutokana na aya na habari fupi?	
b) Kusoma Hadithi za Picha.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza hadithi inayotokana na picha.	Kwa kutumia mbinu ya uchunguzi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza hadithi inayotokana na picha.	1. Kadi za picha. 2. Kadi za picha mguso. 3. CDs.\ DVD 4. Kanda za video.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza hadithi inayotokana na picha?	12
	(ii) Kujibu maswali yanayotokana na picha.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali yanayotokana na picha.	Orodha ya maswali.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali yanayotokana na picha?	

MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
3. STADI ZA KUNUKUU. a) Hati za Habari Fupi.	Mwanafunzi aweze (i) Kuandika habari inayosomeka vizuri na kuzingatia taratibu za uandishi.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika habari inayosomeka vizuri na kuzingatia taratibu za uandishi.	1. Vifaa vya kuandikia. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika habari inayosomeka vizuri na kuzingatia taratibu za uandishi?	12
b) Imla ya Habari Fupi.	Mwanafunzi aweze kuandika habari fupi kwa wepesi na usahihi.	Kwa kutumia mbinu ya imla mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika habari fupi kwa wepesi na usahihi.	1. Chati ya taratibu za uandishi wa imla. 2. Chati ya tratibu za uandishi wa imla katika mandsishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika habari fupi kwa wepesi na usahihi?	12
4. STADI ZA UTUNGAJI. a) Barua za Kawaida.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutaja vipengele muhimu vya uandishi wa barua za kawaida.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze vipengele muhimu vya uandishi wa barua za kawaida. 2. Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja vipengele muhimu vya uandishi wa barua za kawaida.	1. Chati ya vipengele vya barua za kawaida. 2. Sampuli ya barua katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja vipengele muhimu vya uandishi wa barua za kawaida?	12

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kuandika barua za kawaida.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika barua za kawaida. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika barua ya kawaida	1. Sampuli ya barua ya kawaida. 2. Sampuli ya barua ya kawaida katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika barua za kawaida?	
b) Kadi za Mwaliko.	Mwanafunzi aweze:- (i) Kutaja vipengele muhimu vya uandishi wa kadi za mwaliko.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze vipengele muhimu vya uandishi wa kadi za mwaliko. 2. Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja vipengele muhimu vya uandishi wa kadi za mwaliko.	1. Chati ya vipengele vya kadi za mwaliko. 2. Chati ya vipengele vya kadi za mwaliko katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja vipengele muhimu vya uandishi wa kadi za mwaliko?	12

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kuandika kadi za mwaliko.	Kwa kutumia onesho – mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika kadi za mwaliko.	1. Sampuli ya kadi ya mwaliko. 2.Kadi ya mwaliko 3. katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika kadi za mwaliko?	
5. STADI ZA KUTAFSIRI. .Kutafsiri Aya Fupi fupi kwa Kiingereza.	Mwanafunzi aweze kutafsiri kwa usahihi aya fupi fupi za Kiswahili kwa Kiingereza.	1. Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kujadili maana ya jumla inayojitokeza katika aya. 2. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutafsiri aya fupi fupi za Kiswahili kwa Kiingereza kwa usahihi.	1. Aya fupi. 2. Aya fupi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutafsiri kwa usahihi aya fupi fupi za Kiswahili kwa Kiingereza?	13

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
6. KUSIKILIZA KWA UFAHAMU a) Kusikiliza Habari Ndefu na Maelezo ya Tukio.	Mwanafunzi aweze: (i) Kujibu maswali kutokana na habari ndefu aliyoisikiliza.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali kutokana na habari ndefu aliyosikiliza.	1. Kanda za kurikodi. 2. Kanda za video/TV, CD. 3. Orodha ya maswali. 4. Habari ndefu katika maandishi. 5. Habari ndefu katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali kutokana na habari ndefu aliyoisikiliza?	14
	(ii) Kueleza kwa ufupi matukio mbali mbali.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza kwa ufupi matukio mbali mbali.	1. Magazeti. 2. Chati ya taratibu za uwasilishaji wa matukio. 3. Chati ya taratibu za uwasilishaji wa matukio katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza kwa ufupi matukio mbali mbali kwa ufupi?	
b) Hadithi Fupi.	Mwanafunzi aweze kujibu maswali yanayotokana na hadithi fupi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali yanayotokana na hadithi fupi.	1. Kanda za kurekodia sauti. 2. Kanda za video. 3. Hadithi ndogo katika maandishi. 4. Hadithi katika maandishi mguso. 5. Orodha ya maswali.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali yanayotokana na hadithi fupi?	14

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
7. MAWASILIANO a) Kutoa Taarifa za Matukio.	Mwanafunzi aweze kutoa maelezo ya matukio mbalimbali.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu atoe maelezo namna ya kutoa taarifa za matukio mbali mbali. 2. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maelezo ya matukio mbali mbali.	1. Chati ya matukio mbali mbali. 2. Kanda za video/CDs/DVD. 3. Chati ya matukio katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa maelezo ya matukio mbali mbali?	13
b) Kueleza Umuhimu wa Vitu Vilivyo Karibu Naye.	Mwanafunzi aweze kueleza kwa ufasaha umuhimu wa vitu mbali mbali vilivyomo katika mazingira yake.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza kwa ufasaha umuhimu wa vitu mbali mbali vilivyomo katika mazingira yao.	Vitu halisi mbali mbali.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza kwa ufasaha umuhimu wa vitu mbali mbali vilivyomo katika mazingira yake?	13
c) Kusimulia Hadithi Fupi.	Mwanafunzi aweze kusimulia hadithi fupi inayohusisha mazingira yake.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kusimulia hadithi fupi inayohusisha mazingira yao.	1. Hadithi fupi katika maandishi. 2. Hadithi fupi katika maandishi ya Braille 3. Chati ya taratibu za kusimulia hadithi. 4. Chati ya taratibu za kusimulia hadithi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kusimulia hadithi fupi inayohusisha mazingira yake?	13

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
8. FASIHI SIMULIZI a) Nyimbo	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni nyimbo fupi fupi.	1. Kwa kutumia mhadhara mfupi mwalimu aeleze namna ya kubuni nyimbo. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi na kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni nyimbo fupi fupi.	1. Chati ya vipengele vya nyimbo. 2. Chati ya vipengele vya nyimbo katika maandishi ya Braille. 3. Sampuli ya nyimbo. 4. Sampuli ya nyimbo katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubuni nyimbo fupi fupi?	13
	(ii) Kuimba nyimbo fupi fupi zenye maadili ya Kizanzibari.	Kwa kutumia onesho mbinu, mwalimu awaongoze wanafunzi kuimba nyimbo fupi fupi zenye maadili ya Kizanzibari.	1. Kanda za kunasia sauti 2. Kanda za video. 3. Kinasa sauti.	Je, mwanafunzi anaweza kuimba nyimbo fupi fupi zenye maadili ya Kizanzibari?	
	(iii) Kutoa mafunzo yanayopatikana katika nyimbo.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa mafunzo yanayopatikana katika nyimbo.	1. Nyimbo katika maandishi. 2. Nyimbo katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa mafunzo yanayopatikana katika nyimbo?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Vitendawili.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni vitendawili kwa kuhusisha na mazingira.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni vitendawili kwa kuhusisha na mazingira.	1. Chati ya taratibu za kubuni vitendawili. 2. Chati ya maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubuni vitendawili kwa kuhusisha na mazingira?	13
	(ii) Kutegua vitendawili kwa usahihi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu , mwalimu awaongoze wanafunzi kutegua vitendawili kwa usahihi.	1. Orodha ya vitendawili. 2. Vitendawili katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutegua vitendawili kwa usahihi?	
	(iii) Kueleza maana inayopatikana katika vitendawili.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana inayopatikana katika vitendawili.	1. Orodha ya vitendawili. 2. Vitendawili katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana inayopatikana katika vitendawili?	
c) Hadithi Fupi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni hadithi fupi.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni hadithi fupi.	1. Chati ya taratibu za kubuni hadithi. 2.Chati ya maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubuni hadithi fupi?	15

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kutamba hadithi.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutamba hadithi.	1. Chati ya taratibu za utambaji wa hadithi. 2. Chati ya maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutamba hadithi?	
	(iii) Kueleza mafunzo ya hadithi.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza mafunzo ya hadithi.	1. Sampuli ya hadithi katika maandishi. 2. Hadithi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza mafunzo ya hadithi?	
d) Methali.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutoa methali.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa methali.	1. Sampuli ya methali. 2. Sampuli ya methali katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa methali?	13
	(ii) Kueleza mafunzo yanayopatikana katika methali.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza mafunzo yanayopatikana katika methali.	1. Orodha ya methali. 2. Orodha ya methali katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza mafunzo yanayopatikana katika methali?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
e) Ngonjera.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza vipengele vya ngonjera.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze vipengele vya ngonjera.	1. Chati ya vipengele vya ngonjera. 2. Chati ya maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza vipengele vya ngonjera?	14
	(ii) Kutamba ngonjera.	Kwa kutumia mbinu – burudiko mwalimu awaongoze wanafunzi kutamba ngonjera.	1. Sampuli ya ngonjera. 2. Sampuli ya ngonjera katika maandishi ya Braille. 3. TV.	Je, mwanafunzi anaweza kutamba ngonjera?	
	(iii) Kueleza ujumbe unaopatikana katika ngonjera.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza ujumbe unaopatikana katika ngonjera.	1. Ngonjera katika maandishi. 2. Ngonjera katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza ujumbe unaopatikana katika ngonjera?	
9. FASIHI ANDISHI Kubuni na Kuandika Hadithi Ndefu.	Mwanafunzi aweze: (i) Kuandika hadithi ndefu za kubuni mwenyewe.	1.Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika hadithi ndefu za kubuni.	1. Vifaa vya kuandikia. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika hadithi ndefu za kubuni mwenyewe?	16

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
		2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika hadithi za kubuni			
	(ii) Kueleza mafunzo yanayopatikana katika hadithi ndefu.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza mafunzo yanayopatikana katika hadithi ndefu.	1. Hadithi ndefu katika maandishi. 2. Hadithi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza mafunzo yanayopatikana katika hadithi ndefu?	
10. VIPENGELE VYA SARUFI a) Ukanushi wa Sentensi Fupi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutunga sentensi fupi katika hali ya ukanushi.	Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga sentensi fupi katika hali ya ukanushi.	1. Chati ya sentensi kanushi. 2. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutunga sentensi fupi katika hali ya ukanushi?	13
	(ii) Kubadili sentensi katika hali ya ukanushi.	Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kubadili sentensi katika hali ya ukanushi.	1. Chati ya sentensi mbali mbali. 2. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubadili sentensi katika hali ya ukanushi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Kinyume cha Maneno.	Mwanafunzi aweze: (i) Kuorodhesha maneno yenye kinyume.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kuorodhesha maneno yenye kinyume.	1. Chati ya maneno yenye kinyume. 2. Chati ya maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuorodhesha maneno yenye kinyume?	10
	(ii) Kutoa kinyume cha maneno.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa kinyume cha maneno.	1. Kadi za maneno yenye kinyume. 2. Chati za maneno katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa kinyume cha maneno?	
c) Aina za Maneno.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maana ya nomino, viwakilishi na vivumishi.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya nomino, viwakilishi na vivumishi.	1. Kitabu cha kiada. 2. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza: 1. Kueleza maana ya nomino? 2. Kueleza maana ya viwakilishi? 3. Kueleza maana ya vivumishi?	16

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kutaja aina za nomino, viwakilishi na vivumishi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja aina za nomino, viwakilishi na vivumishi.	1. Chati ya aina za nomino, viwakilishi na vivumishi. 2. Chati ya maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza: 1. Kutaja aina za nomino? 2. Kutaja aina za viwakilishi? 3. Kutaja aina za vivumishi?	
	(iii) Kutumia nomino, viwakilishi na vivumishi katika sentensi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutumia nomino, viwakilishi na vivumishi katika sentensi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe, mwalimu awaongoze wanafunzi kutumia namino, viwakilishi na vivumishi katika sentensi.	1. Orodha ya nomino, viwakilishi na vivumishi. 2. Orodha ya nomino, viwakilishi na vivumishi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza: 1. Kutumia nomino katika sentensi? 2. Kutumia viwakilishi katika sentensi? 3. Kutumia vivumishi katika sentensi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iv) Kubainisha nomino, viwakilishi na vivumishi katika sentensi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha nomino, viwakilishi na vivumishi katika sentensi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha nomino, vivumishi na viwakilishi katika sentensi.	1. Chati ya sentensi zilizobainishwa Nomino, Viwakilishi na Vivumishi. 2. Chati ya maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza 1. Kubainisha nomino katika sentensi? 2. Kubainisha viwakilishi katika sentensi? 3. Kubainisha vivumishi katika sentensi?	
11. KUHESABU, KUANDIKA NA KUHUSISHA MANENO NA NAMBARI a) Kuhesabu Nambari 5001 hadi 50,000.	Mwanafunzi aweze: (i) Kuhesabu kwa usahihi nambari 5001 hadi 50,000.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kuhesabu kwa usahihi nambari 5001 hadi 50,000.	1. Kadi za nambari. 2. Kadi za nambari mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kuhesabu kwa usahihi nambari 5001 hadi 50,000?	12

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kuhusisha nambari na maneno.	Kwa kutumia mbinu ya michezo mwalimu awaongoze wanafunzi kuhusisha nambari na maneno.	1. Kadi za maneno. 2. Kadi za nambari. 3. Kadi za nambari na za maneno katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuhusisha nambari na maneno?	
b) Kuandika Nambari 5001 hadi 50,000.	Mwanafunzi aweze kuandika kwa usahihi nambari 5001 hadi 50,000.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika kwa usahihi nambari 5001 hadi 50,000.	1. Vifaa vya kuandikia. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika kwa usahihi nambari 5001 hadi 50,000?	12

DARASA LA NNE

UJUZI

Baada ya kusoma somo la Kiswahili katika Darasa la IV, wanafunzi wataonesha ujuzi wa:-

1. Kusikiliza na kufuata maelekezo kwa usahihi.
2. Kusimulia kwa ufasaha hadithi fupi fupi na matukio mingine yanayohusiana na mazingira yao.
3. Kusoma matini anuai kwa utambuzi na burudani.
4. Kubainisha na kutumia vipengele vya sarufi ya Kiswahili Sanifu.
5. Kutumia maktaba na vifaa vingine vya TEHAMA kwa usahihi ili kupata taarifa, kuwasiliana na kujiburudisha.
6. Kuwasiliana kwa lugha ya Kiswahili kwa ufasaha katika kufanya na kuitikia maombi mbali mbali.
7. Kubuni, kueleza na kutafsiri kazi mbali mbali za fasihi simulizi na fasihi andishi kwa njia tofauti.
8. Kutambua na kutumia misingi ya utungaji katika kuandika kazi mbali mbali kwa lugha sanifu ya Kiswahili.
9. Kufupisha sentensi na aya fupi fupi kwa kuzingatia maana halisi.
10. Kutafsiri kwa usahihi aya ndefu za Kiswahili katika Kiingereza.
11. Kuhesabu, kuandika na kuhusisha maneno na nambari hadi 500,000 kwa usahihi.

MALENGO

Malengo ya kufundisha somo la Kiswahili katika Darasa la IV ni kuwawezesha wanafunzi:

1. Kufahamu usikilizaji na uandishi wa habari na taarifa fupi fupi za Kiswahili kwa usahihi.
2. Kufahamu utoaji wa taarifa za matukio yanayohusiana na mazingira yao kwa kuzingatia nyakati tofauti.
3. Kupata stadi za matumizi ya maktaba na vifaa vya TEHAMA ili kupata elimu na burudani.
4. Kutambua matumizi ya vipengele mbali mbali vya sarufi ya Kiswahili Sanifu.
5. Kufahamu misingi ya utunzi na uandishi wa kazi mbali mbali kwa lugha sanifu ya Kiswahili.
6. Kuelewa misingi ya ubunifu na tafsiri ya kazi mbali mbali za fasihi simulizi na fasihi andishi.
7. Kufahamu tafsiri ya aya ndefu za Kiswahili katika Kiingereza.
8. Kujenga stadi za hesabu, uandishi na matumizi ya nambari hadi 500,000 kwa usahihi.

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
1. KUSOMA KWA MAZOEZI a) Kusoma Matini Fupi.	Mwanafunzi aweze kusoma matini fupi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma matini fupi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma matini fupi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Maandishi ya Braille. 2. Chati ya matumizi ya vituo mbalimbali. 3. Chati ya maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kusoma matini fupi kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi?	14
b) Kusoma Magazeti Yaliyoandikwa kwa Kiswahili.	Mwanafunzi aweze kusoma magazeti yaliyoandikwa kwa lugha ya Kiswahili kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma magazeti yaliyoandikwa kwa lugha ya Kiswahili kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi.	1. Magazeti mbali mbali ya Kiswahili. 2. Magazeti katika maandishi ya Braille. 3. Chati ya vituo na alama za uandishi. 4. Chati mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kusoma magazeti yaliyoandikwa kwa lugha ya Kiswahili kwa kuzingatia vituo na alama za uandishi?	14

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
2. KUSOMA KWA UFAHAMU a) Kusoma Matini Fupi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutoa maana ya maneno yaliyotumika katika matini fupi	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maana ya maneno yaliyotumika katika matini.	1. Kamusi. 2. Matini katika maandishi. 3. Matini katika maandishi ya Braille. 4. Kanda za kurikodia sauti.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa maana ya maneno yaliyotumika katika matini fupi?	15
	(ii) Kutunga sentensi kwa kutumia maneno teule.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga sentensi kwa kutumia maneno teule.	1. Orodha ya maneno teule. 2.Maneno katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutunga sentensi kwa kutumia maneno teule?	
	(iii) Kujibu maswali yanayotokana na matini.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali yanayotokana na matini.	1. Orodha ya maswali. 2. Maswali mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali yanayotokana na matini?	
b) Kusoma Hadithi Fupi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kujibu maswali yanayotokana na hadithi fupi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali yanayotokana na hadithi fupi.	1.Sampuli ya hadithi fupi. 2. Sampuli ya hadithi katika maandishi ya Braille. 3. Hadithi ya picha. 4. Hadithi ya picha mguso. 5. Orodha ya maswali. 6. Maswali katika maandishi ya Braille	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali yanayotokana na hadithi fupi?	15

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kutoa maana ya maneno teule.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maana ya maneno teule.	Kamusi.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa maana ya maneno teule?	
	(iii) Kueleza hadithi inayotokana na picha.	Kwa kutumia mbinu ya masimulizi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza hadithi inayotokana na picha.	1. Kadi za picha. 2. Kadi za picha mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza hadithi inayotokana na picha?	
3. STADI ZA KUNUKUU a) Hati za Matini Fupi.	Mwanafunzi aweze kuandika kwa usahihi hati za matini fupi kwa kuzingatia taratibu za uandishi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika kwa usahihi hati za matini fupi kwa kuzingatia taratibu za uandishi. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika hati za matini fupi kwa kuzingatia taratibu za uandishi.	1. Vifaa vya kuandikia. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika kwa usahihi hati za matini fupi kwa kuzingatia taratibu za uandishi?	13
b) Imla Fupi.	Mwanafunzi aweze kuandika imla fupi kwa wepesi na usahihi na kuzingatia taratibu za uandishi.	Kwa kutumia mbinu ya imla mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika kwa wepesi na usahihi na kuzingatia taratibu za uandishi.	1. Matini fupi katika maandishi. 2. Matini fupi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika imla fupi kwa wepesi na usahihi na kuzingatia taratibu za uandishi?	14

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
4. STADI ZA UTUNGAJI a) Barua Rasmi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza vipengele muhimu vya uandishi wa barua rasmi.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze vipengele muhimu vya uandishi wa barua rasmi.	1.Chati ya vipengele vya barua rasmi. 2. Chati ya vipengele vya barua rasmi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza vipengele muhimu vya uandishi wa barua rasmi?	13
	(ii) Kuandika barua rasmi kwa usahihi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika barua rasmi kwa usahihi. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika barua rasmi kwa usahihi.	1. Sampuli ya barua rasmi. 2. Sampuli ya barua rasmi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika barua rasmi kwa usahihi?	
b) Barua ya Simu.	Mwanafunzi aweze:- (i) Kutaja vipengele muhimu vya uandishi wa barua ya simu.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze vipengele muhimu vya uandishi wa barua ya simu.	1. Chati ya vipengele vya barua ya simu. 2. Chati ya vipengele vya barua ya simu katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja vipengele muhimu vya uandishi wa barua ya simu?	13

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kuandika barua ya simu.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika barua ya simu. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika barua ya simu.	1. Sampuli ya barua ya simu. 2. Sampuli ya barua ya simu katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika barua ya simu?	
5. STADI ZA KUTAFSIRI Kutafsiri Aya Ndefu kwa Kiingereza.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza misingi ya kutafsiri.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza misingi ya kutafsiri.	1. Chati ya misingi ya kutafsiri. 2. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza misingi ya kutafsiri?	16
	(ii) Kutafsiri kwa usahihi aya ndefu ya Kiswahili kwa Kiingereza.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kujadili maana ya jumla inayopatikana katika aya. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi, mwalimu awaongoze wanafunzi kutafsiri aya ndefu ya Kiswahili kwa Kiingereza.	1. Sampuli ya aya ndefu 2. Sampuli ya aya ndefu katika maandishi ya Braille. 3. Kamusi. 4. Kamusi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutafsiri kwa usahihi aya ndefu ya Kiswahili kwa Kiingereza?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
6. KUSIKILIZA KWA UFAHAMU a) Kusikiliza Matini Fupi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kujibu kwa usahihi maswali yanayotokana na matini fupi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali kwa usahihi yanayotokana na matini fupi.	1. Sampuli ya matini fupi. 2. Sampuli ya matini katika maandishi ya Braille. 3. Orodha ya maswali. 4. Maswali katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu kwa usahihi maswali yanayotokana na matini fupi?	14
	(ii) Kueleza kwa usahihi ujumbe unaopatikana katika matini fupi.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza kwa usahihi ujumbe uliomo katika matini.	1. Matini fupi katika maandishi. 2. Matini fupi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza kwa usahihi ujumbe unaopatikana katika matini fupi?	
7. MAWASILIANO a) Kueleza Matukio.	Mwanafunzi aweze kutoa taarifa ya tukio lililotokezea kwa ufasaha na usahihi.	1. Kwa kutumia mbinu ya ripoti mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa taarifa ya tukio lililotokezea kwa ufasaha na usahihi.	1. Chati za matukio mbali mbali. 2. Kanda ya video CDs./ DVD 3. Chati mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza tukio lililotokezea kwa ufasaha na usahihi?	14

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
		2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa taarifa za matukio kwa ufasaha na usahihi.			
b) Kueleza Umuhimu wa Vitu Mbali mbali.	Mwanafunzi aweze kutoa maelezo sahihi ya umuhimu wa vitu vilivyomo katika mazingira yake.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza umuhimu wa vitu vilivyomo katika mazingira yao. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maelezo ya umuhimu wa vitu katika mazingira yao.	Sampuli za vitu mbali mbali.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa maelezo sahihi ya umuhimu wa vitu vilivyomo katika mazingira yao?	14

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
c) Kongamano.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza dhana ya kongamano.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza dhana ya kongamano.	-	Je, mwanafunzi anaweza kueleza dhana ya kongamano?	15
	(ii) Kueleza jambo kwa kujiamini na ufasaha.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza jambo kwa kujiamini na ufasaha. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza jambo kwa kujiamni na ufasaha.	1. Chati ya vipengele vya kongamano. 2. Chati ya vipengele vya kongamano katika maandishi ya Braille. 3. Kanda za video. 4. CDs./ DVD.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza jambo kwa kujiamini na ufasaha?	
8. FASIHI SIMULIZI a) Hadithi Fupi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni hadithi fupi.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni hadithi fupi.	1. Chati ya vipengele vya hadithi. 2. Chati ya vipengele ya hadithi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubuni hadithi fupi?	15

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kutamba hadithi kwa ufasaha.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutamba hadithi kwa ufasaha. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kutamba hadithi kwa ufasaha.	1. Chati ya kanuni za utambaji wa hadithi. 2. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutamba hadithi kwa ufasaha?	
	(iii) Kueleza mafunzo yanayopatikana katika hadithi.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza mafunzo yanayopatikana katika hadithi.	1. Sampuli ya hadithi katika maandishi. 2. Hadithi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza mafunzo yanayopatikana katika hadithi?	
b) Methali.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni methali kulingana na muktadha.	Kwa kutumia mbinu mhadhara mfupi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya methali kulingana na muktadha.	1. Sampuli za methali. 2. Methali katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubuni methali kulingana na muktadha?	14

MADA KUU/ MADANDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kueleza mafunzo yanayopatikana katika methali.	1. Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza mafunzo yanayopatikana katika methali. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza mafunzo yaliyomo katika methali.	1. Orodha ya methali. 2. Orodha ya methali katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza mafunzo yanayopatikana katika methali?	
c) Misemo.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza dhana ya misemo.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze dhana ya misemo.	1. Sampuli za misemo. 2. Sampuli za misemo katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza dhana ya misemo?	13
	(ii) Kutoa mifano ya misemo kulingana na muktadha.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa mifano ya misemo kulingana na muktadha.	1. Sampuli ya misemo 2. Sampuli ya misemo katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa mifano ya misemo kulingana na muktadha?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iii) Kutoa maana inayojitokeza katika misemo mbali mbali.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maana inayojitokeza katika misemo mbali mbali.	1. Maandiko yenye misemo . 2. Maandishi ya Braille yenye misemo.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa maana inayojitokeza katika misemo mbali mbali?	
d) Nahau.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza dhana ya nahau.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze dhana ya nahau.	1. Chati ya sifa za nahau. 2. Chati yenye sifa za nahau katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza dhana ya nahau?	13
	(ii) Kutoa mifano ya nahau.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa mifano ya nahau.	1. Sampuli ya nahau mbali mbali. 2. Sampuli ya nahau mbali mbali katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa mifano ya nahau?	
	(iii) Kueleza maana ya nahau inayojitokeza katika mazingira yake.	1. Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya nahau mbali mbali inayojitokeza katika mazingira yao. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa mifano ya nahau na kueleza maana yake.	1. Maandiko yenye nahau. 2. Maandishi ya Braille yenye nahau.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya nahau inayojitokeza katika mazingira yake?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
e) Ngonjera Fupi Fupi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni ngonjera fupi fupi.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni ngonjera fupi fupi.	1. Chati ya vipengele vya ngonjera. 2. Chati ya vipengele vya ngonjera katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubuni ngonjera fupi fupi?	16
	(ii) Kutamba ngonjera.	Kwa kutumia mbinu burudiko mwalimu awaongoze wanafunzi kutamba ngonjera.	Vifaa vya utambaji.	Je, mwanafunzi anaweza kutamba ngonjera?	
	(iii) Kueleza ujumbe unaopatikana katika ngonjera.	1. Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza ujumbe unaopatikana katika ngonjera. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza ujumbe unaopatikana katika ngonjera.	1. Sampuli ya ngonjera. 2. Sampuli ya ngonjera katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza ujumbe unaopatikana katika ngonjera?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
9. FASIHI ANDISHI Kubuni na Kuandika Riwaya Fupi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza dhana ya riwaya.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi, mwalimu aeleze dhana ya riwaya.	1. Chati ya sifa za riwaya. 2. Chati ya riwaya katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza dhana ya riwaya?	16
	(ii) Kuandika riwaya fupi kwa kuzingatia kanuni za uandishi.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi ,mwalimu aeleze kanuni za uandishi wa riwaya. 2. Kwa kutumia onesho mbinu, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika riwaya fupi kwa kuzingatia kanuni za uandishi.	1. Chati ya kanuni za uandishi wa riwaya. 2. Vifaa vya kuandikia. 3. Mashine ya Braille. 4.Chati ya kanuni za uandishi wa riwaya katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika riwaya fupi kwa kuzingatia kanuni za uandishi?	
10. VIPENGELE VYA SARUFI a) Ufupisho wa Sentensi.	Mwanafunzi aweze kufupisha sentensi mbali mbali.	1. Kwa kutumia onesho mbinu, mwalimu awaongoze wanafunzi kufupisha sentensi mbali mbali. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kufupisha aya bila ya kupoteza maana.	1. Chati ya kanuni za ufupisho wa sentensi. 2. Chati ya kanuni za ufupisho wa sentensi katika maandishi ya Braille. 3. Orodha ya sentensi. 4. Sentensi mbali mbali katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kufupisha sentensi mbali mbali?	13

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Ufupisho wa Aya Fupi.	Mwanafunzi aweze kufupisha aya fupi bila ya kupoteza maana iliyokusudiwa.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze taratibu za ufupishaji wa aya fupi. 2. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kufupisha aya fupi bila ya kupoteza maana iliyokusudiwa. 3. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kufupisha aya bila ya kupoteza maana.	1. Chati ya hatua za ufupisho wa aya. 2. Chati ya hatua za ufupisho katika maandishi ya Braille. 3. Sampuli za aya. 4. Sampuli ya aya katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kufupisha aya fupi bila ya kupoteza maana iliyokusudiwa?	15
c) Aina za Maneno.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maana ya kitenzi na kielezi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya kitenzi na kielezi.	1. Vitabu vya kiada . 2. Vitabu vya kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza: 1. Kueleza maana ya kitenzi? 2. Kueleza maana ya kielezi?	15

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kutaja aina za vitenzi na vielezi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja aina za vitenzi na vielezi.	1. Chati ya aina za vitenzi na vielezi. 2. Chati ya aina za vitenzi na vielezi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza: 1. Kutaja aina za vitenzi? 2. Kutaja aina za vielezi?	
	(iii) Kubainisha vitenzi na vielezi katika sentensi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha vitenzi na vielezi katika sentensi. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha vitenzi katika sentensi mbali mbali.	1. Chati ya sentensi zenye vitenzi na vielezi. 2. Chati ya sentensi zenye vitenzi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza: 1. Kubainisha vitenzi katika sentensi? 2. Kubainisha vielezi katika sentensi?	
	(iv) Kutumia vitenzi na vielezi katika sentensi.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kutumia vitenzi na vielezi katika sentensi.	1. Chati ya orodha ya vitenzi na vielezi. 2. Chati aya orodha ya vitenzi na vielezi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza: 1. Kutumia vitenzi katika sentensi? 2. Kutumia vielezi katika sentensi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
11. KUHESABU, KUANDIKA NA KUHUSISHA MANENO NA NAMBARI a) Kuhesabu Nambari 50,001 hadi 500,000.	Mwanafunzi aweze: (i) Kuhesabu kwa usahihi nambari 50,001hadi 500,000.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kuhesabu kwa usahihi nambari 50,001 hadi 500,000.	1. Kadi za nambari. 2. Kadi za nambari katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuhesabu kwa usahihi nambari 50,001 hadi 500,000?	14
	(ii) Kuhusisha nambari na maneno.	Kwa kutumia mbinu ya michezo mwalimu awaongoze wanafunzi kuhusisha nambari na maneno.	1. Kadi za maneno. 2. Kadi za nambari. 3. Kadi za maneno katika maandishi ya Braille. 4. Kadi za nambari katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuhusisha nambari na maneno?	
b) Kuandika Nambari 50,001 hadi 500,000.	Mwanafunzi aweze Kuandika kwa usahihi nambari 50,001 hadi 500,000.	Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika kwa usahihi nambari 50,001 hadi 500,000.	1. Vifaa vya kuandikia. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika kwa usahihi nambari 50,001 hadi 500,000?	14

DARASA LA TANO

UJUZI

Baada ya kusoma somo la Kiswahili katika Darasa la V, wanafunzi wataonesha ujuzi wa:-

1. Kusoma matini mbali mbali kwa ufahamu na burudani.
2. Kusikiliza na kufuata maelekezo kwa usahihi.
3. Kutambua, kuainisha na kutumia vipengele tofauti vya sarufi ya Kiswahili Sanifu.
4. Kutumia maktaba na vifaa vingine vya TEHAMA kwa usahihi ili kupata taarifa, kuwasiliana na kujiburudisha.
5. Kuwasiliana kwa lugha ya Kiswahili fasaha katika muktadha mbali mbali.
6. Kufupisha aya ndefu kwa kuzingatia maana halisi.
7. Kubuni, kueleza na kutafsiri kazi mbali mbali za fasihi simulizi na fasihi andishi kwa njia tofauti.
8. Kutambua na kutumia misingi ya utungaji katika kuandika kazi mbali mbali kwa lugha sanifu ya Kiswahili.
9. Kutafsiri habari fupi fupi za Kiswahili katika Kiingereza kwa usahihi.
10. Kuhesabu, kuandika na kuhusisha maneno na nambari hadi 1,000,000 kwa usahihi.

MALENGO

Malengo ya kufundisha somo la Kiswahili katika Darasa la V ni kuwawezesha wanafunzi:

1. Kupenda usikilizaji, uandishi na usomaji wa habari mbali mbali kwa ufahamu na burudani.
2. Kutambua misingi ya utungaji na uandishi wa kazi mbali mbali kwa lugha sanifu ya Kiswahili.
3. Kupata stadi za utoaji wa maelekezo binafsi hadharani na za uandishi wa kumbukumbu kwa usahihi.
4. Kufahamu ufupishaji wa habari mbali mbali kwa kuzingatia maana halisi.
5. Kuelewa misingi ya ubunifu wa kazi mbali mbali za fasihi ya Kiswahili kwa lugha ya kisanii.
6. Kufahamu vipengele mbali mbali vya sarufi ya Kiswahili Sanifu.
7. Kupata stadi za matumizi ya maktaba na vifaa vingine vya TEHAMA ili kupata elimu na burudani.
8. Kufahamu tafsiri ya habari fupi fupi za Kiswahili katika Kiingereza.
9. Kujenga stadi za hesabu, uandishi na matumizi ya nambari hadi 1,000,000 kwa usahihi.

<table>
<tr><th>MADA KUU/
MADA NDOGO</th><th>MALENGO
MAHSUSI</th><th>MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA</th><th>VIFAA/ZANA</th><th>UPIMAJI</th><th>VIPINDI</th></tr>
<tr><td>1. KUSOMA KWA MAZOEZI
Kusoma Matini Ndefu.</td><td>Mwanafunzi aweze kusoma matini ndefu kwa wepesi, kasi, ufasaha na usahihi.</td><td>1. Kwa kutumia onesho mbinu, mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma matini ndefu kwa wepesi, kasi, ufasaha na usahihi.
2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma matini ndefu kwa wepesi, kasi, ufasaha na usahihi.</td><td>1. Vitabu vya kiada katika maandishi ya Braille.
2. Vitabu vya kiada.
3. Sampuli ya matini ndefu
4. Matini katika katika maandishi ya Braille.</td><td>Je, mwanafunzi anaweza kusoma kwa wepesi, kasi, ufasaha na usahihi?</td><td>12</td></tr>
<tr><td rowspan="2">2. KUSOMA KWA UFAHAMU
a) Kusoma Matini Ndefu.</td><td>Mwanafunzi aweze:
(i) Kujibu maswali yanayotokana na matini ndefu.</td><td>Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali yanayotokana na matini ndefu.</td><td>1. Orodha ya maswali.
2. Orodha ya maswali katika maandishi ya Braille.</td><td>Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali yanayotokana na matini ndefu?</td><td rowspan="2">12</td></tr>
<tr><td>(ii) Kutoa kinyume cha maneno teule kwa usahihi.</td><td>1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa kinyume cha maneno teule kwa usahihi.

2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe, mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa kinyume cha maneno teule kwa usahihi.</td><td>1.Orodha ya maneno teule.
2. Orodha ya maneno teule katika maandishi ya Braille.</td><td>Je, mwanafunzi anaweza kutoa kinyume cha maneno teule kwa usahihi?</td></tr>
</table>

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iii) Kutoa maneno yenye maana sawa.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maneno yenye maana sawa. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maana ya maneno yenye maana sawa.	1. Orodha ya maneno yenye visawe. 2. Orodha ya maneno yenye visawe katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa maneno yenye maana sawa?	
	(iv) Kutunga sentensi kwa kutumia maneno teule.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga sentensi kwa kutumia maneno teule. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga sentesi kwa kutumia maneno teule.	1. Orodha ya maneno teule. 2. Orodha ya maneno teule katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutunga sentensi kwa kutumia maneno teule?	
	(v) Kufupisha aya.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kufupisha aya bila ya kupoteza maana iliyokusudiwa. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kufupisha aya.	1. Vitabu vya kiada. 2. Vitabu vya kiada katika maandishi ya Braille. 3. Sampuli za aya. 4. Sampuli za aya katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kufupisha aya?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Kusoma Tamthiliya, Riwaya, Ushairi na Tenzi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kujibu maswali yanayotokana na tamthiliya, riwaya, ushairi na tenzi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali yanayotokana na tamthiliya, riwaya, ushairi na tenzi.	1. Orodha ya maswali. 2. Orodha ya maswali katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali yanayotokana na tamthiliya, riwaya, ushairi na tenzi?	16
	(ii) Kutoa maneno yenye maana sawa.	Kwa kutumia maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maneno yenye maana sawa.	1. Orodha ya maneno yenye visawe. 2. Orodha katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa maneno yenye maana sawa?	
	(iii) Kutoa kinyume cha maneno.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano, mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa kinyume cha maneno.	1. Orodha ya maneno yenye kinyume. 2. Orodha ya maneno yenye kinyume katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa kinyume cha maneno?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iv) Kutunga sentensi kwa kutumia maneno teule.	1. Kwa kutumia onesho mbinu, mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga sentensi kwa kutumia maneno teule. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe, mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga sentensi kwa kutumia maneno teule.	1. Orodha ya maneno teule. 2. Orodha ya maneno teule katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutunga sentensi kwa kutumia maneno teule?	
3. STADI ZA KUNUKUU a) Kunukuu Matini Ndefu.	Mwanafunzi aweze kuandika kwa usahihi hati za matini ndefu kwa kuzingatia taratibu za uandishi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika kwa usahihi hati za matini ndefu kwa kuzingatia taratibu za uandishi. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika kwa usahihi hati za matini ndefu kwa taratibu za uandishi.	1. Mashine ya Braille. 2. Vitabu vya kiada. 3. Vitabu vya kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika kwa usahihi hati za matini ndefu kwa kuzingatia taratibu za uandishi?	11

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Imla ya Matini Ndefu.	Mwanafunzi aweze kuandika imla ya matini ndefu kwa wepesi, kasi na usahihi kwa kuzingatia taratibu na alama za uandishi.	Kwa kutumia mbinu ya imla mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika imla ya matini ndefu kwa wepesi, kasi na usahihi kwa kuzingatia taratibu na alama za uandishi.	1. Mashine ya Braille. 2. Vitabu vya kiada. 3.Vitabu katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika imla ya matini ndefu kwa wepesi, kasi na usahihi kwa kuzingatia taratibu na alama za uandishi?	12
4. STADI ZA UTUNGAJI a) Matangazo ya Biashara.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni matangazo mbali mbali ya biashara.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu awaeleze wanafunzi namna ya kubuni matangazo mbali mbali ya biashara.	1. Mabango ya matangazo mbali mbali ya biashara. 2. Mabango mguso ya matangazo ya biashara. 3. Magazeti.	Je, mwanafunzi anaweza kubuni matangazo mbali mbali ya biashara?	11
	(ii) Kuandika matangazo ya biashara kwa kufuata kanuni za uandishi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika matangazo ya biashara kwa kufuata kanuni za uandishi. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika matangazo ya biashara kwa kufuata kanuni za uandishi.	1. Mabango ya matangazo mbali mbali ya biashara. 2. Mabango mguso ya matangazo ya biashara. 3. Magazeti.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika matangazo ya biashara kwa kufuata kanuni za uandishi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iii) Kutofautisha kati ya matangazo ya biashara na matangazo mengine.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa tofauti kati ya matangazo ya biashara na matangazo mengine.	1. Mabango ya matangazo ya biashara na yasiyo ya biashara. 2. Mabango mguso ya matangazo.	Je, mwanafunzi anaweza kutofautisha kati ya matangazo ya biashara na matangazo mengine?	
b) Matangazo ya Vifo.	Mwanafunzi aweze:- (i) Kubainisha mambo ya kuzingatia katika uandishi wa matangazo ya vifo.	Kwa kutumia mbinu ya uchunguzi mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha mambo ya kuzingatia katika uandishi wa matangazo ya vifo.	1. Fomu za matangazo ya vifo. 2. Fomu za matangazo ya vifo katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha mambo ya kuzingatia katika uandishi wa matangazo ya vifo?	11
	(ii) Kuandika matangazo ya vifo kwa usahihi.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika matangazo ya vifo kwa usahihi.	1. Sampuli za matangazo ya vifo. 2. Sampuli za matangazo ya vifo katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika matangazo ya vifo kwa usahihi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
c) Kubuni Insha Fupi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutaja vipengele muhimu vya uandishi wa insha.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze vipengele muhimu vya uandishi wa insha.	1. Chati ya vipengele vya insha. 2. Chati ya vipengele vya insha katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja vipengele muhimu vya uandishi wa insha?	12
	(ii) Kutunga insha fupi kwa kuzingatia kanuni zake.	Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga insha fupi kwa kuzingatia kanuni zake.		Je, mwanafunzi anaweza kutunga insha fupi kwa kuzingatia kanuni zake?	
5. STADI ZA KUTAFSIRI Kutafsiri Habari Fupi Fupi kwa Kiingereza.	Mwanafunzi aweze kutafsiri kwa usahihi habari fupi fupi za Kiswahili kwa Kiingereza.	1. Kwa kutumia mbinu ya onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutafsiri kwa usahihi habari fupi fupi za Kiswahili kwa Kiingereza. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kutafsiri habari fupi ya Kiswahili kwa Kiingereza.	1. Sampuli ya matini fupi. 2. Matini fupi mguso. 3. Vitabu vya kiada. 4. Vitabu vya kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutafsiri kwa usahihi habari fupi fupi za Kiswahili kwa Kiingereza?	12

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
6. KUSIKILIZA KWA UFAHAMU Kusikiliza Matini Ndefu.	Mwanafunzi aweze: (i) Kujibu maswali kutokana na matini ndefu.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali kutokana na matini ndefu.	1. Orodha ya maswali. 2. Maswali katika maandishi ya Braille. 3. Kanda za kurikodi sauti.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali kutokana na matini ndefu?	12
	(ii) Kueleza kwa usahihi ujumbe unaopatikana katika matini.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza kwa usahihi ujumbe unaopatikana katika matini.	1. Sampuli ya matini ndefu. 2. Matini katika maandishi ya Braille. 3. Vitabu vya kiada. 4. Vitabu vya kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza kwa usahihi ujumbe unaopatikana katika matini?	
7. MAWASILIANO a) Mdahalo.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza dhana ya mdahalo.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze dhana ya mdahalo.	1. Chati ya kanuni za mdahalo. 2. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza dhana ya mdahalo?	12
	(ii) Kushiriki katika mdahalo kwa kujiamini.	Kwa kutumia mbinu ya mdahalo mwalimu awaongoze wanafunzi kushiriki katika mdahalo kwa kujiamini.	-	Je, mwanafunzi anaweza kushiriki katika mdahalo kwa kujiamini?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Kueleza Taarifa za Matukio.	Mwanafunzi aweze kueleza kwa ufasaha na kwa mpangilio matukio yanayojitokeza katika mazingira yake.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu awaelekeze wanafunzi jinsi ya kueleza kwa ufasaha na mpangilio matukio yanayojitokeza katika mazingira yao. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza matukio katika mazingira yao.	1. Magazeti. 2. Magazeti katika maandishi ya Braille. 3. Vitabu vyenye taarifa za matukio 4. Vitabu vyenye taarifa za matukio katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza kwa ufasaha na kwa mpangilio matukio yanayojitokeza katika mazingira yake?	12
8. FASIHI SIMULIZI. a) Ngonjera.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni ngonjera.	1.Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni ngonjera. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana, mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni ngonjera.	1. Chati ya vipengele vya ngonjera. 2. Chati ya vipengele vya ngonjera katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubuni ngonjera?	14

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kutamba ngonjera.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kutamba ngonjera.	Vifaa vya utambaji.	Je, mwanafunzi anaweza kutamba ngonjera?	
	(iii) Kueleza ujumbe unaopatikana katika ngonjera.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano katika vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza ujumbe unaopatikana katika ngonjera.	1. Vitabu vya kiada. 2. Vitabu vya kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza ujumbe unaopatikana katika ngonjera?	
b) Tenzi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza dhana ya utenzi.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze dhana ya utenzi.	1. Chati yenye kielelezo cha ubeti wa utenzi. 2. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza dhana ya utenzi?	13
	(ii) Kubuni tenzi fupi fupi.	1.Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni tenzi fupi fupi. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni tenzi fupi fupi.	-	Je, mwanafunzi anaweza kubuni tenzi fupi fupi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iii) Kughani utenzi.	Kwa kutumia mbinu burudiko mwalimu awaongoze wanafunzi kughani utenzi.	1. Vitabu vya kiada. 2. Vitabu vya kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kughani utenzi?	
c) Mashairi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza dhana ya mashairi.	Kwa kutumia mhadhara mfupi mwalimu aeleze dhana ya mashairi.	1. Chati yenye kielelezo cha shairi. 2. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza dhana ya mashairi?	12
	(ii) Kughani mashairi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kughani mashairi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana, mwalimu awaongoze wanafunzi kughani mashairi.	1. Mfano wa shairi la kimapokeo. 2. Shairi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kughani mashairi?	
	(iii) Kueleza ujumbe unaopatikana katika shairi.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza ujumbe unaopatikana katika shairi.	1. Sampuli ya shairi la kimapokeo. 2. Shairi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza ujumbe unaopatikana katika shairi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
9. FASIHI ANDISHI Kubuni na Kuandika Mashairi ya Kimapokeo.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni mashairi ya kimapokeo kwa kuzingatia taratibu zake.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi namna ya kubuni mashairi ya kimapokeo kwa kuzingatia taratibu zake. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni mashairi ya kimapokeo kwa kuzingatia taratibu zake.	1. Vitabu vya kiada. 2. Vitabu vya kiada katika maandishi ya Braille. 3.Sampuli ya mashairi ya kimapokeo. 4. Mashairi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubuni mashairi ya kimapokeo kwa kuzingatia taratibu zake?	13
	(ii) Kuandika mashairi ya kimapokeo kwa usahihi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika mashairi ya kimapokeo kwa usahihi. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika mashairi ya kimapokeo kwa usahihi.	1. Chati yenye kielelezo cha shairi. 2. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika mashairi ya kimapokeo kwa usahihi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iii) Kueleza ujumbe unaopatikana katika shairi.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano katika vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza ujumbe unaopatikana katika shairi.	1. Sampuli ya shairi la kimapokeo. 2. Shairi la kimapokeo katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza ujumbe unaopatikana katika shairi?	
10. VIPENGELE VYA SARUFI a) Aina za Maneno.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maana ya viunganishi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza kwa mifano maana ya viunganishi.	1. Chati ya aina za maneno. (viunganishi). 2. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya viunganishi?	12
	(ii) Kutaja aina za viunganishi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja aina za viunganishi.	1. Chati ya aina za viunganishi. 2. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja aina za viunganishi?	
	(iii) Kutumia Viunganishi kwa usahihi katika sentensi.	Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutumia Viunganishi kwa usahihi katika sentensi.	1.Chati ya uainishaji wa Viunganishi. 2. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutumia viunganishi kwa usahihi katika sentensi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iv) Kubainisha viunganishi katika sentensi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha viunganishi katika sentensi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana, mwalimu awaongoze wanfunzi kubainisha vivumishi katika sentensi.	1. Chati ya sentensi yenye vivumishi. 2. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha vivumishi katika sentensi?	
b) Aina za Sentensi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maana ya sentensi.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya sentensi.	1. Vitabu vya kiada. 2. Vitabu vya kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya sentensi?	12
	(ii) Kutaja aina za sentensi.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja aina za sentensi.	1. Chati ya aina za sentensi. 2. Chati katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja aina za sentensi?	
	(iii) Kutunga aina mbali mbali za sentensi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga aina mbali mbali za sentensi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana, mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga aina mbali mbali za sentensi.	1. Chati ya mifano ya aina za sentensi. 2. Chati mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kutunga aina mbali mbali za sentensi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
c) Ufupisho wa Aya Ndefu.	Mwanafunzi aweze kufupisha aya ndefu bila ya kupoteza kiini.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kufupisha aya ndefu bila ya kupoteza kiini.	1. Vitabu vya kiada. 2. Vitabu vya kiada katika maandishi ya Braille. 3. Sampuli za aya katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kufupisha aya ndefu bila ya kupoteza kiini?	12
11. KUHESABU, KUANDIKA NA KUHUSISHA MANENO NA NAMBARI a) Kuhesabu Nambari 500,001 hadi 1,000,000	Mwanafunzi aweze: (i) Kuhesabu kwa usahihi nambari 500,001 hadi 1,000,000.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kuhesabu kwa usahihi nambari 500,001 hadi 1,000,000.	1. Kadi za nambari. 2. Kadi za nambari mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kuhesabu kwa usahihi nambari 500,001 hadi 1,000,000?	12
	(ii) Kuhusisha nambari na maneno.	Kwa kutumia mbinu ya michezo mwalimu awaongoze wanafunzi kuhusisha nambari na maneno.	1. Kadi za maneno. 2. Kadi za nambari. 3. Kadi za nambari mguso. 4. Kadi za maneno mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kuhusisha nambari na maneno?	
b) Kuandika Nambari 500.001 hadi 1,000,000.	Mwanafunzi aweze kuandika nambari 500,001 hadi 1,000,000 kwa usahihi.	Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika nambari 500,001 hadi 1,000,000 kwa usahihi.	1. Vifaa vya kuandikia. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika nambari 500,001 hadi 1,000,000 kwa usahihi?	12

UJUZI

Baada ya kusoma somo la Kiswahili katika Darasa la VI, wanafunzi wataonesha ujuzi wa:-

1. Kusoma matini mbali mbali kwa ufahamu na burudani.
2. Kubuni, kuandika na kuigiza tamthilia fupi fupi zinazolingana na mazingira yao.
3. Kusikiliza maelekezo kwa usahihi.
4. Kuwasiliana kwa Kiswahili fasaha katika muktadha mbali mbali.
5. Kueleza lahaja za Kiswahili.
6. Kutumia maktaba na vifaa vingine vya TEHAMA (Teknolojia ya Habari na Mawasiliano) kwa usahihi ili kupata taarifa, kuwasiliana na kujiburudisha.
7. Kutambua, kuainisha na kutumia vipengele tofauti vya sarufi ya Kiswahili Sanifu.
8. Kutambua na kutumia misingi ya utungaji katika kuandika kazi mbali mbali kwa lugha sanifu ya Kiswahili.
9. Kutafsiri habari ndefu za Kiswahili katika Kiingereza kwa usahihi.
10. Kuhesabu, kuandika na kuhusisha maneno na nambari zaidi ya 1,000,000 kwa usahihi.

MALENGO

Malengo ya kufundisha somo la Kiswahili katika Darasa la VI ni kuwawezesha wanafunzi:

1. Kupenda usikilizaji, uandishi na usomaji wa habari kwa ufahamu na burudani.
2. Kutambua misingi ya utungaji na uandishi wa kazi mbali mbali kwa lugha sanifu ya Kiswahili.
3. Kufahamu ufupishaji wa habari mbali mbali kwa kuzingatia maana halisi.
4. Kupata stadi za utoaji wa maelezo binafsi hadharani na za uandishi wa kumbukumbu kwa usahihi.
5. Kuelewa misingi ya ubunifu wa kazi mbali mbali za fasihi ya Kiswahili kwa kutumia lugha ya kisanii.
6. Kufahamu vipengele mbali mbali vya sarufi ya Kiswahili Sanifu.
7. Kupata stadi za matumizi ya maktaba na vifaa vingine vya TEHAMA (Teknolojia ya Habari na Mawasiliano) ili kupata ujuzi na burudani.
8. Kufahamu tafsiri ya habari ndefu za Kiswahili katika Kiingereza.
9. Kujenga stadi za hesabu, uandishi na matumizi ya nambari zaidi ya 1,000,000 kwa usahihi.

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
1. KUSOMA KWA MAZOEZI Kusoma Vitabu vya Riwaya, Tamthiliya na Mashairi.	Mwanafunzi aweze kusoma vitabu vya riwaya, tamthiliya na mashairi kwa wepesi, kasi, ufasaha na usahihi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma vitabu vya riwaya, tamthiliya na mashairi kwa wepesi, kasi, ufasaha na usahihi. 2. Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kusoma vitabu vya riwaya, tamthilia na mashairi kwa wepesi, kasi, ufasaha na usahihi.	1. Vitabu vya riwaya na tamthilia. 2. Sampuli ya vitabu katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kusoma vitabu vya riwaya, tamthiliya na mashairi kwa wepesi, kasi, ufasaha na usahihi?	13
2. KUSOMA KWA UFAHAMU Kusoma Vitabu vya Riwaya, Tamthiliya, Mashairi na Tenzi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kujibu maswali yanayotokana na riwaya, tamthiliya, mashairi na tenzi kwa usahihi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali yanayotokana na riwaya, tamthiliya, mashairi na tenzi.	1. Orodha ya maswali. 2. Orodha ya maswali katika maandishi ya Braille. 3. Vitabu mbali mbali.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali yanayotokana na riwaya, tamthiliya, mashairi na tenzi kwa usahihi?	16

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kutoa kinyume cha maneno teule.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa kinyume cha maneno teule.	1. Orodha ya maneno yenye kinyume. 2. Orodha ya maneno yenye kinyume katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa kinyume cha maneno teule?	
	(iii) Kutaja maneno yenye maana sawa.	Kwa kutumia mbinu ya michezo mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja maneno yenye maana sawa.	1. Orodha ya maneno yenye visawe. 2. Orodha ya maneno yenye visawe katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja maneno yenye maana sawa?	
	(iv) Kutunga sentensi kwa kutumia maneno teule.	Kwa kutumia mbinu ya mazoezi, mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga sentensi kwa kutumia maneno teule.	1. Orodha ya maneno teule. 2. Orodha ya maneno teule katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutunga sentensi kwa kutumia maneno teule?	
	(v) Kufupisha habari bila ya kupoteza kiini.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kufupisha habari bila ya kupoteza kiini.	1. Sampuli ya habari iliyoteuliwa. 2. Sampuli ya habari iliyoteuliwa katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kufupisha habari bila ya kupoteza kiini?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
3. STADI ZA KUNUKUU a) Kunukuu Habari.	Mwanafunzi aweze kuandika habari kwa usahihi na kuzingatia taratibu za uandishi.	1. Kwa kutumia onesho mbinu mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika habari kwa usahihi na kuzingatia taratibu za uandishi. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika habari kwa usahihi na kwa kuzingatia taratibu za uandishi.	1. Vifaa vya kuandikia. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika habari kwa usahihi na kuzingatia taratibu za uandishi?	10
b) Kuandika Kumbukumbu.	Mwanafunzi aweze kuandika kwa usahihi taarifa fupi za matukio yanayotokea katika mazingira yake.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika kwa usahihi taarifa fupi za matukio yanayotokea katika mazingira yao. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika taarifa fupi za matukio yaliyotokea katika mazingira yao.	1. Sampuli ya taarifa za matukio katika maandishi ya Braille. 2. Sampuli ya taarifa za matukio.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika kwa usahihi taarifa fupi za matukio yanayotokea katika mazingira yake?	12
4. STADI ZA UTUNGAJI Insha Ndefu.	Mwanafunzi aweze kutunga insha ndefu kwa kuzingatia kanuni zake.	Kwa kutumia mbinu mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga insha ndefu kwa kuzingatia kanuni zake.	1. Sampuli za insha katika maandishi ya Braille. 2. Sampuli za insha ndefu.	Je, mwanafunzi anaweza kutunga insha ndefu kwa kuzingatia kanuni zake?	14

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
5. STADI ZA KUTAFSIRI Kutafsiri Habari Ndefu kwa Kiingereza.	Mwanafunzi aweze kutafsiri kwa usahihi habari ndefu za Kiswahili kwa Kingereza.	1. Kwa kutumia onesho mbinu, mwalimu awaongoze wanafunzi kutafsiri kwa usahihi habari ndefu za Kiswahili kwa Kiingereza. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia mwalimu awaongoze wanafunzi kutafsiri kwa usahihi habari ndefu za Kiswahili kwa Kingereza.	1. Kanda za kunasia sauti. 2. Sampuli za matini ndefu. 3. Sampuli za matini ndefu katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutafsiri kwa usahihi habari ndefu za Kiswahili kwa Kiingereza?	12
6. KUSIKILIZA KWA UFAHAMU Kusikiliza Habari Ndefu.	Mwanafunzi aweze: (i) Kujibu maswali kwa usahihi kutokana na kusikiliza habari ndefu.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kujibu maswali kutokana na kusikiliza habari ndefu.	1. Orodha ya maswali. 2. Orodha ya maswali katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kujibu maswali kwa usahihi kutokana na kusikiliza habari ndefu?	14

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kueleza kwa usahihi ujumbe unaopatikana katika habari ndefu.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza kwa usahihi ujumbe unaopatikana katika habari ndefu.	Habari ndefu katika maandishi.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza kwa usahihi ujumbe unaopatikana katika habari ndefu?	
7. MAWASILIANO a) Mdahalo.	Mwanafunzi aweze kushiriki katika mdahalo kwa kujiamini.	Kwa kutumia mbinu ya mdahalo mwalimu awaongoze wanafunzi kushiriki katika mdahalo kwa kujiamini.	1. Chati ya kanuni za mdahalo. 2. Chati ya kanuni za mdahalo katika maandishi ya Braille. 3. CDs/ DVD	Je, mwanafunzi anaweza kushiriki katika mdahalo kwa kujiamini?	14
b) Kusimulia Hadithi.	Mwanafunzi aweze kusimulia hadithi kuhusiana na mazingira yake.	Kwa kutumia mbinu ya masimulizi mwalimu awaongoze wanafunzi kusimulia hadithi kuhusiana na mazingira yao.	1. Sampuli ya hadithi. 2. Sampuli ya hadithi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kusimulia hadithi kuhusiana na mazingira yake?	14
8. FASIHI SIMULIZI a) Mashairi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kughani mashairi.	Kwa kutumia mbinu burudiko mwalimu awaongoze wanafunzi kughani mashairi.	1. Chati ya beti za shairi. 2. Chati ya beti katika Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kughani mashairi?	14

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kueleza ujumbe unaopatikana katika mashairi.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza ujumbe unaopatikana katika mashairi.	1. Sampuli ya beti za mashairi. 2. Sampuli ya beti za mashairi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza ujumbe unaopatikana katika mashairi?	
b) Tenzi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni tenzi kwa kuzingatia vigezo vya uandishi.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana, wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni tenzi kwa kuzingatia vigezo vya uandishi.	1. Chati ya vipengele vya utenzi. 2. Chati ya vipengele vya utenzi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubuni tenzi kwa kuzingatia vigezo vya uandishi?	15
	(ii) Kughani tenzi mbali mbali.	Kwa kutumia mbinu burudiko, mwalimu awaongoze wanafunzi kughani tenzi mbali mbali.	1. Sampuli za tenzi. 2. Sampuli za tenzi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kughani tenzi mbali mbali?	
	(iii) Kueleza ujumbe unaopatikana katika tenzi.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza ujumbe unaopatikana katika tenzi.	1. Sampuli za tenzi. 2. Sampuli za tenzi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza ujumbe unaopatikana katika tenzi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHUSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
9. FASIHI ANDISHI a) Kubuni na Kuandika Mashairi ya Kimapokeo.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni mashairi ya kimapokeo kwa kuzingatia taratibu zake.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni mashairi ya kimapokeo kwa kuzingatia taratibu zake.	1. Sampuli za mashairi ya kimapokeo. 2. Sampuli za mashairi ya kimapokeo katika maandishi ya Braille	Je, mwanafunzi anaweza kubuni mashairi ya kimapokeo kwa kuzingatia taratibu zake?	15
.	(ii) Kueleza ujumbe unaopatikana katika shairi.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza ujumbe unaopatikana katika shairi.	1. Sampuli za mashairi. 2. Sampuli za mashairi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza ujumbe unaopatikana katika shairi?	
b) Kubuni na Kuandika Tamthiliya Fupi.	. Mwanafunzi aweze: (i) Kubuni tamthiliya fupi kwa kuzingatia taratibu zake.	1. Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze namna ya kubuni tamthiliya fupi kwa kuzingatia taratibu zake. 2. Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia mwalimu awaongoze wanafunzi kubuni tamthiliya fupi.	1. Mifano ya tamthilia katika maandishi ya Braille. 2. Mifano ya tamthilia kutoka vitabuni.	Je, mwanafunzi anaweza kubuni tamthilia fupi kwa kuzingatia taratibu zake?	15

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kueleza ujumbe unaopatikana katika tamthiliya.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza ujumbe unaopatikana katika tamthiliya.	1. Sampuli za tamthilia. 2. Sampuli za tamthilia katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza ujumbe unaopatikana katika tamthiliya?	
10. VIPENGELE VYA SARUFI a) Aina za Maneno.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maana ya vihusishi na vihisishi.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza kwa mifano maana ya vihusishi na vihisishi.	1. Chati ya vihusishi na vihisishi. 2. Chati ya vihusishi na vihisishi mguso.	Je, mwanafunzi anaweza 1. Kueleza maana ya vihusishi? 2. Kueleza maana ya vihisishi?	13
	(ii) Kutumia kwa usahihi vihusishi na vihisishi katika sentensi.	Kwa kutumia onesho mbinu, mwalimu awaongoze wanafunzi kutumia kwa usahihi vihusishi na vihisishi katika sentensi.	1. Orodha ya vihusishi na vihisishi. 2. Orodha ya vihusishi na vihisishi mguso.	Je, mwanafunzi anaweza: 1. Kutumia kwa usahihi vihusishi katika sentensi? 2. Kutumia kwa usahihi vihisishi katika sentensi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iii) Kubainisha vihusishi na vihisishi katika sentensi.	Kwa kutumia mbinu ya kufudishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha Vihusishi na Vihisishi katika sentensi.	1. Chati ya kubainisha vihusishi na vihisishi. 2. Chati ya kubainisha vihusishi na vihisishi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza: 1. Kubainisha vihusishi katika sentensi? 2. Kubainisha vihisishi katika sentensi?	
b) Aina za Sentensi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubainisha aina mbali mbali za sentensi.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha aina mbali mbali za sentensi.	1. Chati ya aina za sentensi. 2. Chati ya aina za sentesnsi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha aina mbali mbali za sentensi?	14
	(ii) Kutunga sentensi mbalimbali kwa usahihi.	Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kutunga sentensi mbalimbali kwa usahihi.	1. Orodha ya mifano ya aina za sentensi. 2. Aina za sentesi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutunga sentensi za aina mbalimbali kwa usahihi?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
c) Ufupisho wa Habari Fupi.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza umuhimu wa ufupisho wa habari.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza umuhimu wa ufupisho wa habari.	1. Chati ya vipengele vya ufupisho wa habari. 2. Chati mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza umuhimu wa ufupisho?	13
	(ii) Kufupisha habari bila ya kupoteza kiini.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kufupisha habari bila ya kupoteza kiini.	1. Sampuli ya habari teule. 2. Sampuli ya habari teule katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kufupisha habari bila ya kupoteza kiini?	
d) Lahaja za Kiswahili.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza dhana ya lahaja.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu aeleze dhana ya lahaja.	1. Vitabu vya kiada. 2. Vitabu vya kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza dhana ya lahaja?	15

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kubainisha lahaja mbali mbali za Kiswahili.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha lahaja mbali mbali za Kiswahili.	1. Chati ya lahaja mbali mbali za Kiswahili. 2. Chati ya lahaja za Kiswahili katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha lahaja mbali mbali za Kiswahili?	
	(iii) Kutofautisha kati ya lahaja moja na nyengine.	1. Kwa kutumia mbinu ya kusoma maandiko mwalimu awaongoze wanafunzi kuelewa lahaja za Kiswahili. 2. Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kutofautisha kati ya lahaja moja na nyingine.	1. Chati ya lahaja mbali mbali za Kiswahili. 2. Chati ya lahaja za Kiswahili katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutofautisha kati ya lahaja moja na nyengine?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
11. KUHESABU, KUANDIKA NA KUHUSISHA MANENO NA NAMBARI a) Kuhesabu Nambari 500,001 hadi 1,000,000.	Mwanafunzi aweze: (i) Kuhesabu kwa usahihi nambari 1,000,001 hadi 1000,000,000.	Kwa kutumia mbinu ya kufundishana wenyewe kwa wenyewe mwalimu awaongoze wanafunzi kuhesabu kwa usahihi nambari 1,000,001 hadi 1,000,000,000	1 Kazi za nambari. 2. Kadi mguso za nambari.	Je, mwanafunzi anaweza kuhesabu kwa usahihi nambari 1,000,001 hadi 1,000,000,000?	12
	(ii) Kuhusisha nambari na maneno.	Kwa kutumia mbinu ya michezo mwalimu awaongoze wanafunzi kuhusisha nambari maneno.	1. Kadi za maneno ya nambari 2. Kadi mguso za maneno ya nambari. 3. Kadi mguso za nambari. 4. Kadi za nambari.	Je, mwanafunzi anaweza kuhusisha nambari na maneno?	
b) Kuandika Nambari 1,000,001 hadi 1,000,000,000.	Mwanafunzi aweze kuandika nambari 100,001 hadi 1,000,000,000 kwa usahihi.	Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya kurudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kuandika nambari 500,001 hadi 1,000,000 kwa usahihi.	1. Vifaa vya kuandikia. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuandika nambari 1,000,001 hadi 100,000,000 kwa usahihi?	12